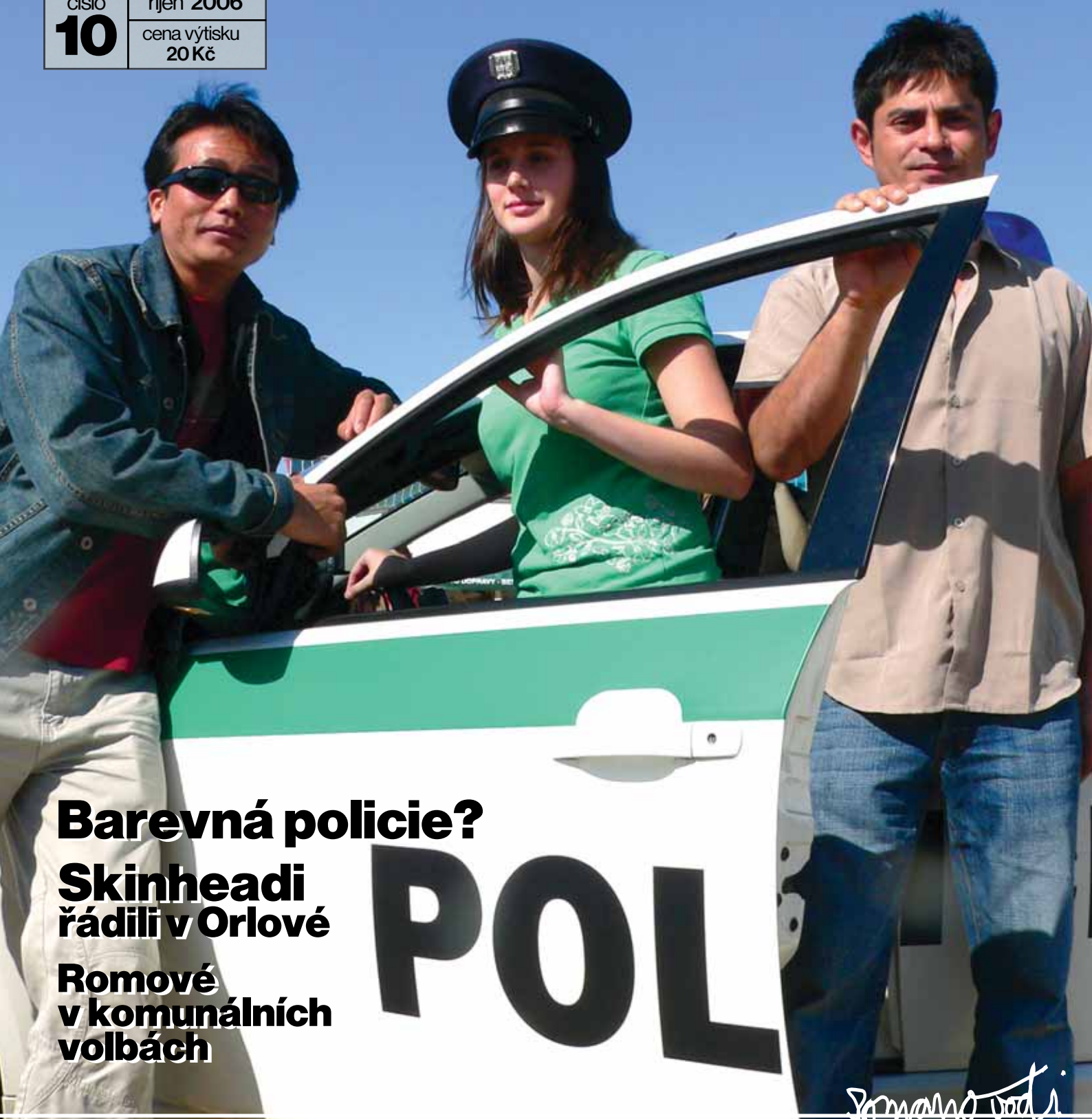

Romano vodi

romská duše

číslo 10	říjen 2006 cena výtisku 20 Kč
--------------------	-------------------------------------

Barevná policie?

**Skinheadi
řádili v Orlové**

**Romové
v komunálních
volbách**

POL

Romano vodi

JSTE NEZAMĚSTNANÍ A NEBAVÍ VÁS SEDĚT DOMA?

CHCETE STUDOVAT, ALE FINANCE VÁM TO NEDOVOLUJÍ?

NEVÍTE, NA KOHO SE OBRÁTIT?

**PRÁVĚ PRO VÁS
OBČANSKÉ SDRUŽENÍ ROMEA
PŘIPRAVILO**

INTERNETOVOU BURZU PRÁCE

**POMŮŽE VÁM NAJÍT ZAMĚSTNÁNÍ,
NABÍDNE VÁM REKVALIFIKAČNÍ KURZY,
STUDENTŮM PŘEHLED STÁŽÍ, STIPENDIÍ
A GRANTOVÝCH PROGRAMŮ.**

**OD ČERVNA 2006 VÁS PRAVIDELNĚ INFORMUJEME
NA ADRESE WWW.BURZAPRACE.ROMEA.CZ
O AKTUÁLNÍCH PRACOVNÍCH A STUDIJNÍCH NABÍDKÁCH.**

**SE SVÝMI DOTAZY SE UŽ NYNÍ MŮŽETE OBRÁTIT NA EMAIL: BURZAPRACE@ROMEA.CZ
A NA TEL.: 257 322 987. MŮŽETE ROVNĚŽ VYUŽÍT SLUŽBY NOVÉHO INTERNETOVÉHO CENTRA.
KROMĚ VOLNÉHO PŘÍSTUPU NA INTERNET VÁM ZDE PORADÍ, JAK SE ORIENTOVAT NA WEBU BURZY PRÁCE.
TO VŠE ZDARMA! INTERNETOVÉ CENTRUM, MORAVSKÁ 43, PRAHA 2, 120 00**

TENTO PROJEKT JE SPOLUFINANCOVÁN EVROPSKÝM SOCIÁLNÍM FONDEM EU A STÁTNÍM BUDŽETEM ČR.

BURZA PRÁCE

Internetová burza práce nejen pro romské uživatele

HLEDÁME ROMSKÉ SPORTOVCE SDĚLTE NÁM VAŠE TIPY

**Máte někoho takového ve vašem okolí nebo v rodině?
Pište na adresu: u:**

Romea, o.s.

Žitná 49, Praha 1, 110 00

Tel.: 257 329 667; e-mail: romea@romea.cz

Email: romea@romea.cz

**ROMEA, O.S., VYHLAŠUJE JIŽ III. ROČNÍK
LITERÁRNÍ A VÝTVARNÉ SOUTĚŽE
S NÁZVEM**

MENŠINY MEZI NÁMI

Napište nám, nebo namalujte obrázek.

Vyhrát můžete:

přehrávače MP3, knihy, CD, malířské potřeby, walkmany a discmany.

Uzávěrka je již 10. listopadu, tak neváhejte a zapojte se!

Více informací na www.romea.cz nebo na tel. č. 257 329 667.

Str. 1: obsah, editorial

Str. 2-3: události

- Vláda odvolala Svatopluka Karáska, nový zmocněnec pro lidská práva plánuje změny
- Bulharský poslanec se má omluvit romské poslankyni
- Přibývá Romů, kteří končí v chudinských ghettech

Str. 4-5: ptáme se za vás

Na kandidátce KSČM jsou i romští kandidáti: Alena Gronzková kandiduje do Zastupitelstva města Břeclavi a Jaroslav Bugoš do Zastupitelstva města Plzně. V rubrice Ptáme se za vás jsme je trochu vyzpovídali.

Str. 6-8: reportáž měsíce

Reportáž z Orlové na Karvinsku upozorňuje na rasové nepokoje, které toto město v poslední době provázají. Silné zázemí, které mají v Orlové a okolí skinheady, dává extremistům odvahu napadat tamní Romy.

Str. 9: komentář

28. října 2006 si připomeneme výročí založení Československé republiky. Tento den je ovšem takovým svátkem neposvátým. Slavíme totiž státní útvary, který již neexistuje, a navíc většina nacionalistických skupin dává Romům ostře najevo, že Romové jsou v této zemi stále ještě cizinci.

Str. 10-11: komentovaná událost, anketa, diskuse

Autor komentované události věří, že ačkoli cesta Romů do řad Policie ČR bude dlouhá a obtížná, nakonec se podaří a lidé je začnou považovat za plnohodnotné policisty, tak jako se to povedlo s jinou minoritou ve Velké Británii.

Str. 12: zprávy ze světa

- Srbsko vyneslo rozsudek nad válečným zločincem
- Zánik romských osad v Konstantinopoli
- Velký svátek romské hudby v New Yorku

Str. 13-14: reportáž

15. a 16. září proběhl v Praze na náměstí Míru neobyčejný hudební, taneční a divadelní festival. Program se zaměřil na přiblížení života lidí ze vzdálených oblastí a s obtížnými životními podmínkami, ale i života uprchlíků z těchto zemí žijících u nás. Festival letos oslavil vznik komunitního centra pro migranty, uprchlíky a cizince InBáze.

Str. 15:

Autor článku konstatuje, že komunální volby se týkají všech občanů stejně, a jediné budou-li se jich jako voličů účastnit i Romové, budou moci ovlivňovat dění ve své bezprostřední blízkosti a záležitosti týkající se přímo nich.

Str. 16-17: pod povrchem

Na rok 2006 připravilo Ministerstvo vnitra ČR informační kampaň zaměřenou na přijímání příslušníků menšin k Policii ČR. Hlavním cílem kampaně je informovat, probudit zájem a navázat kontakt s potenciálními uchazeči o práci u policie z řad menšin. V našem článku se dozvíte, jaké podmínky by měli splňovat potenciální zájemci.

Str. 18: sport

O kytaristovi a zpěvákovi skupiny Terne Čhave Gejzovi Bendigovi jen málokdo ví, že hrál také fotbal, dokonce za 1. ligu. Geny se však nezapřou, a tak jeho syn Gejza pokračuje v otcových nikoliv hudebních, ale sportovních šlépějích.

Str. 19: našima očima

V anglických a jiných filmech běžně vidíme spokojené školáky v modrých či šedých školních uniformách. Napadlo vás někdy, jaký mají školní uniformy význam? A chtěli byste je nosit, kdyby se u nás zavedly?

Str. 20: putování za romskou duší

Pani Olga Fečová pracuje jako pedagogická asistentka ve speciální škole, ale také vede dětský hudebně-dramatický soubor a rodinu v žádném případě nezanedbává. Ve svém věku rozhodně nezhálá a zaslouží si odív.

Str. 21: hudební recenze

V dnešní recenzi vám autor představí ne zcela typickou balkánskou kapelu Martin Lubenov Orkestar. Po přečtení se jistě začnete shánět po jejich albu, protože vás šest muzikantů a jejich cédečko určitě zaujme.

Str. 22: romské osobnosti

V historické rubrice zabloudíme do právní roviny – Petr Lhotka se v ní věnuje otázce, kdo měl na našem území právo soudit Romy za nejružnější prohřešky či trestné činy.

Str. 23: romské dějiny v datech

Pravidelná rubrika se tentokrát věnuje historicky zachyceným událostem, faktům a nařízením týkajícím se Romů na našem území v letech 1740-1848.

Str. 24-25: kulturní stripky

Nenechte si ujít několik pozvánek na kulturní akce. V Brně vás například nejspíš zaujme jedinečná módní přehlídka romských oděvů, která zahájí šestiměsíční výstavu romských a indických oděvů, textilních interiérových doplňků či rukodělných výrobků v Muzeu romské kultury.

Titulní obálka: foto Jiří ARBE Miňovský
Zadní obálka: Jiří ARBE Miňovský

Milí čtenáři,

tento měsíc nám přinesl komunální volby a také doplňovací volby do Senátu. Měsíční periodicitu časopisu Romano vodí nás „kapku“ limituje v aktuálnosti článků, ale opravdu jen minimálně. Takže o aktu, kdy jsme svými volebními hlasy mohli polurozhodnout o tom, kdože nás to bude zastupovat, samozřejmě informujeme. Nesledujeme samotný průběh voleb, ale všimli jsme si romských stran, které samostatně postavily kandidátní listiny, a také dvou Romů, kteří se rozhodli kandidovat za Komunistickou stranu Čech a Moravy. Není to jediná strana, která na svých kandidátkách dala prostor Romům, nás ovšem zajímalo, proč mladá žena a muž ve stále ještě produktivním věku bojují právě na této straně barikády. Několikrát se nám totiž stalo, že jsme byli za své protikomunistické články a postoje kritizováni, tak jsme si řekli: „Dobrá, i Romové za ně kandidují. Proč vlastně? A proč komunisty zajímají hlasy romských voličů?“ Odpovědi na tyto dotazy naleznete v rubrice Ptáme se za vás. K článkům, které mohou doporučit, patří reportáž Martina Grivalského, který se vypravil do Orlové, aby zjistil, proč tam v září došlo k napadení Romů skinheady a proč se ti začali bránit a především, jak se k problému staví samotné město.

Titul zdobí tváře a postavy tří mladých lidí, každého jiné národnosti. Má evokovat další článek uvnitř čísla s názvem Chcete být policistou, či policistkou?. Jde spíše o praktické pokyny týkající se náborové kampaně Ministerstva vnitra ČR. Jejím cílem je obohatit Policii ČR o Romy, Vietnamce, Ukrajince. Zda se to podaří a hlavně dokážou-li potom řadoví policisté přijmout své nové kolegy mezi sebe bez předsudků, ukáže čas. Vy se ale už nyní můžete, pokud máte zájem nosit uniformu a policejní čepici, přihlásit. Vyhovíte-li všem podmínkám, možná za čas přijdeme udělat rozhovor právě s vámi. Anebo přijdete vy za námi s blokovým listem pokuty, kdo ví? Také nás zajímalo, co si tomto nápadu myslíte vy, proto jsme pátrali v pražských ulicích a ptali se vás. Marek Veselý upozornil na některá úskalia kampaně, která není radno podceňovat. V komentáři se tentokrát Vojta Lavička zamýšlí nad 28. říjnem coby dnem oslavujícím vznik naší samostatné republiky. Jak jej vnímají Romové? Je to i jejich svátek a má toto vydělování a jistý druh separace projevující se v úvahách našeho redaktora vůbec smysl? Představovat jednotlivé rubriky a články nemá cenu. Já věřím, že si každý vybere dle svých zájmů, orientací a možná i času, až bude naším periodikem listovat. Ráda bych ale ještě využila těchto řádků na to, abych vám připomněla, že jste to právě vy, kdo může spoluvytvářet tvář i obsah Romano vodí svými připomínkami, návrhy a tipy. Dokonce i samotnými příspěvky nebo fotografiemi, pokud dobře fotíte nebo nějak umíte zachytit realitu kolem vás. Stačí ozvat se na adresu nebo e-mail naší redakce – kontakty naleznete v tiráži!

Přejí vám hezký podzim a dny plné radosti a štěstí

Jarmila Balážová

Krátkce:

Praha,
5. 10. 2006

Romové mohli získat informace o způsobu hlasování v komunálních volbách i v romštině. Uveřejnilo je ministerstvo vnitra na svých internetových stránkách. Informace byly uvedeny také v bulharštině, chorvatštině, ruštině a ukrajinštině.

Olomouc,
4. 10. 2006

Vrchní soud v Olomouci odročil na neurčito případ provozovatele baru v Ostravě Jiřího Ozdince, který čelí žalobě na ochranu osobnosti. Podali ji tři Romové, které personál v baru odmítl obsloužit. Odvolací soud zjistil chybu v písemném vyhotovení rozsudku soudem prvního stupně. Vráti proto spis Krajskému soudu v Ostravě, který musí vadu odstranit.

Bratislava,
3. 10. 2006

Slovenská vláda zvýší finanční podporu zejména pro Romy. Polepší si i ostatních jedenáct oficiálně registrovaných menšin, kromě maďarské menšiny, které se naopak podpora sníží. Vyplynulo to z prohlášení vicepremiéra pro lidská práva a menšiny Dušana Čaplovice.

Brno,
3. 10. 2006

Romské děti vystavují na brněnské Staré radnici portrétní fotografie svých přátel a příbuzných. Možnost vyzkoušet si práci fotografů jim dalo občanské sdružení IQ Roma servis, které se věnuje vzdělávací a poradenské službě v romské komunitě.

Praha,
2. 10. 2006

Vzdělávání romských dětí vyžaduje vyšší investice, tvrdí neziskové romské organizace Děno, Athinganoi a Romodrom. Zhruba 600 až 700 milionů korun ročně, které požadují, by mělo přispět mimo jiné k zajištění většího počtu pedagogických asistentů a přípravných tříd, díky nimž by romští chlapci a děvčata absolvovali běžnou, ne speciální školu, a neuzavírali by si tak cestu k dalšímu vzdělání.

Zlín,
2. 10. 2006

Více než desítky vsetínských Romů absolvuje u Technických služeb ve Vsetíně rekvalifikační program. Kurs je teoretický i prakticky připraví na provádění drobných stavebních prací a údržbu veřejné zeleně. Po ukončení kursu vybere společnost 12 nejlepších absolventů, které na jeden rok zaměstná.

Podle šefa německých Romů je diskriminace v ČR vážný problém

New York, 5. 10. 2006

Diskriminace Romů je vážný problém v České republice, na Slovensku a na Ukrajině. OSN musí více usilovat o ochranu práv Romů a na jejich diskriminaci upozorňovat. Prohlásil to ve v sídle OSN předseda Ústřední rady německých Romů a Sintů Romani Rose. Orgány OSN zabývající se lidskými právy musejí vzít na vědomí, že zpráva Evropského monitorovacího střediska pro antisemitismus a rasismus za rok 2005 ukazuje, že nejzranitelnější menšinou v Evropě jsou Romové. „Tuto menšinu, která čítá 12 milionů, ohrožují rasismus, diskriminace a apartheid“, řekl Rose a připomněl také zprávy o nucených sterilizacích romských žen v Rumunsku, Bulharsku a Maďarsku; zdá se prý ale, že nejvyšší počet těchto případů mají Česká republika a Slovensko.

Rose rovněž vyzval OSN, aby byli Romové jako uznávané oběti nacismu začleněni do každoročních oslav Dne památky obětí holocaustu, který připadá na 27. leden. Tento den byl v roce 1945 osvobozen koncentrační tábor v polské Osvětimi. Již 25. ledna příštího roku má být v sídle OSN otevřena výstava soustřeďující se na pronásledování Romů nacisty i na jejich pokračující diskriminaci. „Cílem této výstavy je připomenout veřejnosti holocaust a vyvraždění půl milionu Romů, které není tak známé jako vyvraždění šesti milionů Židů“, vysvětlil Rose.

Romani Rose

Vláda odvolala Svatopluka Karáska, nový zmocněnec pro lidská práva plánuje změny

Praha, 3. 10. 2006

Vláda odvolala Svatopluka Karáska z funkce vládního zmocněnce pro lidská práva. Jeho nástupcem se stal bývalý poslanec, třiašedesátiletý Jan Litomiský (ODS). Karásek uvedl, že byl odvolán bez udání důvodu. Kabinet o tomto kroku ani neinformoval na pravidelné tiskové konferenci. „Každá vláda má právo si určit svého zmocněnce. Vzhledem k tomu, že ale nemá ještě mandát, tak se divím, že se pouští do takových změn,“ řekl deníku Karásek. Karásek kritizuje také první kroky, které má nový vládní zmocněnec udělat.

Jan Litomiský dostal za úkol od vedoucího úřadu vlády Jana Nováka okamžitě zrušit sekci pro lidská práva a pro rovné příležitosti, z 23 zaměstnanců jich má 13 propustit a zbývající sloučit do jednoho odboru. Nedávno odvolaný vládní zmocněnec pro lidská práva Svatopluk Karásek tento krok kritizuje. „Ten, kdo má vhlad do práce této sekce, ví, že takováto redukce je téměř likvidační,“ kritizoval Karásek kroky nového zmocněnce. Litomiský však změny obhajuje: „Místo ni byl zřízen odbor vládního zmocněnce pro lidská práva, který zajišťuje agendu sekretariátu Rady vlády pro lidská práva, Rady vlády pro záležitosti romské komunity, Rady vlády pro národnostní

menšiny a Rady vlády pro nestátní neziskové organizace. Namísto tří ředitelů (dvou odborů a jedné sekce) a tří sekretářek zůstali tedy jeden ředitel a jedna sekretářka.“ Změny na úřadu vlády vycházejí z auditu, který Novák zadal po nástupu do funkce. Instituci zajišťující zázemí pro premiéra a ministry hodlá zefektivnit a zeštíhlet. Některé rady přecházejí pod ministerstva, rada pro lidská práva či pro záležitosti romské komunity má zůstat ve Strakově akademii – stejně jako rada pro národnostní menšiny. Do čela Rady vlády pro záležitosti romské komunity a Rady vlády pro národnostní menšiny byl odstoupující vládou jmenován vicepremiér a ministr práce Petr Nečas (ODS).

Pět romských sdružení protestuje proti rozsudku

Praha, 19. 9. 2006

Pět romských organizací zastavilo svou činnost, která vedla k začleňování Romů do české společnosti. Reagovaly tak na rozsudek plzeňského soudu, který potrestal vojáka za zbití Roma dvoutou podmiňkou. Oznámil to mluvčí aliance pěti romských organizací Václav Miko. Alianci tvoří organizace Info Roma Kontakt Plzeň, Roma Realia Dobroměřice, Romani Alliance Rokycany, Futurum Roma Beroun a ROS Karlův Vary. Organizace rovněž vyzvaly Romy k emigraci. Miko dále uvedl, že v Česku prý začíná postupně panovat apartheid vůči Romům. Podle něj se novodobý český apartheid projevuje například sestěhováním Romů do holobytů na okraje obcí a měst a jejich oddělením od ostatních obyvatel, diskriminací i nenávistí společnosti.

Bulharský poslanec se má omluvit romské poslankyni

Brusel, 2. 10. 2006

Předseda Evropského parlamentu Josep Borrell dnes vyzval bulharského poslance působícího v roli pozorovatele, aby „vzal zpět své urážlivé a provokativní poznámky“ na adresu romské europoslankyně. Zákonnodárce za bulharskou ultranacionalistickou stranu Ataka Dimitara Stojanova tak rozhořčila nominace maďarské europoslankyně romské národnosti Lívie Járóky na čestný titul „Nejlepší poslankyně roku 2006“, že neváhal rozeslat po sněmovně mail, že v jeho vlasti „jsou desítky tisíc daleko hezčích cikánských dívek než tato velevážená... Nejlepší jsou pěkně drahé. Stojí až 5000 eur za kus!“

Cenu magazínu Evropského parlamentu pro spravedlnost a základní práva nakonec Lívia Járóka obdržela i přes útoky některých „šovinistů“ v EP. Evropská romská informační kancelář (ERIO), která sídlí v Bruselu, požaduje, aby se lidé jako Stojanov nemohli podílet na práci v orgánech EU. Vyřazení Stojanova z delegace 18 bulharských poslanců, kteří do přijetí své země do Evropské unie působí v lavicích EP jako pozorovatelé, požaduje rovněž šéf konzervativní frakce ve sněmovně Hans-Gert Pöttering. Borrell tento požadavek nevzneshl. Lívia Járóka byla zvolena do EP v roce 2004 jako první zákonodárkyně romské národnosti. Ve sněmovně se z lavic konzervativní frakce snaží zastupovat zájmy 10 až 15 milionů evropských Romů.

První výsledky projektu na podporu pražských Romů

Praha, 26. 9. 2006

V internetovém centru sdružení ROMEA byly na tiskové konferenci za přítomnosti novinářů a televizních štábů představeny aktivity pomáhající pražským Romům. Díky finanční podpoře EU v rámci projektu Podpora Romů v Praze se zájemci mohou bezplatně naučit pracovat s počítači a zorientovat se v internetu, získat jinou či vyšší kvalifikaci, nalézt nové zaměstnání, připravit

se pro práci v tak atraktivní oblasti, jakou jsou média, důkladně se připravit na studium střední či vysoké školy, naučit se smysluplně využívat volný čas, zdokonalit se v tradičních i nových řemeslech, poradit se o řešení problémů svých dětí ve škole, naučit se komunikovat s budoucím zaměstnavatelem či s úřady a podobně.

Devět romských žen ukončilo politický výcvik, tři již kandidují

Praha, 22. 9. 2006

Skupina romských žen ukončila v Praze slavnostně výcvik, v němž se půl roku připravovaly na svůj případný vstup do politiky. Tři z devíti absolventek již kandidují v letošních komunálních volbách. Program uspořádalo sdružení Athinganoi spolu s romskou ženskou skupinou Manushes.

Spolupracovaly na něm německá Nadace Heinricha Bölla a kancelář rady vlády pro záležitosti romské komunity. „Chtěli jsme je hlavně motivovat ke vstupu do politiky. Jsou tady mladé vzdělané romské ženy, které mají ambice a nestydí se za to,“ uvedla Gabriela Hrabánová ze sdružení Athinganoi, která sama kurs absolvovala a kandiduje nyní za Stranu zelených v Praze 5. Je na sedmém místě kandidátky. Aktivně se do komunální politiky chce zapojit i pedagogka Amálie Berkýřová, která je dvojkou na kandidátce SNK-ED v Hostomicích. V Kolíně se o přízeň voličů rovněž v řadách SNK-ED uchází terénní sociální pracovnice místního městského úřadu Denisa Berousková.

Podle středočeského koordinátora pro romské záležitosti Cyrila Kokyho politické strany v Česku zatím Romové odmítají zařadit na své kandidátky. „Bohužel velké strany ještě nepochopily, že by romským elitám měly umožnit vstup na volitelná místa kandidátek. Společnost romské politiky potřebuje,“ míní Koky.

Krátce:

Praha,
30. 9. 2006

Tanec a zpěv byly doménou letošního druhého ročníku soutěže Romský talent, která se uskutečnila v Kulturním domě Vltavská v Praze. Děti ve věku do osmnácti let z celé republiky zde předváděly své umělecké dovednosti v uvedených disciplínách buď jednotlivě, nebo ve sboru.

Kladno,
28. 9. 2006

V potyčku anarchistů s příznivci krajní pravice vyústila v Kladně ohlášená demonstrace nacionalistické organizace Vlastenecká fronta. Při příležitosti Dne české státnosti se do Kladna sjelo asi 150 příznivců krajní pravice. Proti demonstraci protestovalo několik desítek anarchistů a Romů.

Bratislava/Banská Bystrica,
24. 9. 2006

Slovenská policie rozehnala shromáždění asi 40 extremistů v obci Turecká u Banské Bystrice. Někteří vykřikovali fašistická hesla a měli vytetovány nacistické symboly. Policisté obvinili 17 účastníků z propagace a podpory hnutí směřujícího k potlačování základních práv a svobod. Obviněným hrozí jeden rok až pět let za mřížemi.

Olomouc,
16. 9. 2006

Zhruba 200 Romů se zúčastnilo tradiční romské poutě na Svatém Kopečku u Olomouce. Kromě mše ve svatokopecké bazilice pro ně pořadatelé připravili i duchovní přednášku a kulturní program.

Přerov,
21. 9. 2006

Vedení přerovské radnice se rozhodlo pomoci Základní škole Boženy Němcové, kam odmítají kvůli vysokému počtu romských školáků ostatní rodiče dávat své prvňáčky. Problém školy by podle náměstka přerovského primátora Zdeňka Boháče měl řešit odbor školství. Zapojit se hodlají i odborníci na menšinovou problematiku.

Bratislava/Košice,
14. 9. 2006

Dva mladíky z Košic obvinila slovenská policie z podněcování rasové nenávisti a výtržnictví poté, co napadli v metropoli východního Slovenska romskou ženu. Podle novely trestního zákona hrozí 16letému studentovi a 22letému mladíkovi za podněcování k rasismu až tři roky vězení, za výtržnictví mohou dostat dvouletý trest.

Dvacátého šestého září proběhla tisková konference KSČM, na které se hovořilo o chudobě a sociálním vyloučení. Komunistická strana má na svých kandidátkách dva romské kandidáty, z nichž se jeden zúčastnil tiskové konference jako host a současně je i kandidátem KSČM do Zastupitelstva města Břeclavi – Alena Gronzиковá. A právě tomuto tématu je věnovaná dnešní rubrika. Vyzpovídali jsme Alenu Gronzиковou a Jaroslava Bugoše, který kandiduje do Zastupitelstva města Plzně. Podle čeho si KSČM vybírala romské kandidáty a jaká je odezva, jsme se zeptali tiskové mluvčí ÚV KSČM Moniky Hoření.

Minirozhovor s Monikou Hoření tiskovou mluvčí ÚV KSČM

Kdy začala spolupráce s Romy a podle čeho jste si romské kandidáty vybírali?

Je složité odpovědět na otázku „kdy začala naše spolupráce s Romy“. Od samého vzniku KSČM, tedy od roku 1990, jsou naši představitelé na všech stupních samosprávy v kontaktu s veřejností (což je důkaz, že s komunisty se mluví), tedy i s nejrůznějšími občanskými sdruženími. Speciálně s romskými sdruženími je spolupráce spíše nepravidelná, ale naši zastupitelé v krajích i obcích přicházejí do kontaktu s Romy v běžné komunální práci. Tak se stalo, že i ti, kteří v těchto komunálních volbách za KSČM kandidují – například v Břeclavi paní Alena Gronzиковá a v Plzni pan Jaroslav Bugoš – byli kontaktováni našimi zástupci v radách či výborech pro národnostní menšiny nebo na sebe upozornili jako zodpovědní romští aktivisté. Jsme rádi, že lidé – je lhostejno jaké barvy pleti – oslovují komunistické představitele, protože je to důkaz důvěry, že právě oni usilují o zlepšení podmínek života v regionu, včetně životních podmínek skupiny, která vyžaduje jistý díl pozitivní diskriminace, tedy Romů. Pro KSČM má každý člověk svou velkou hodnotu. V našem programu jsme pro odstranění všech forem diskriminace menšin i jednotlivců. A pokud mají Romové pocit, že jsou do jisté míry nebo v určitých situacích diskriminováni, je nasnadě, že se jim musí dát šance, aby této diskriminaci napomohli vytvořit hráz.

Kandidáti – obecně – jsou vybíráni podle toho, jak jsou zodpovědní, jak velkou mají chuť řešit problémy lidí, jakými jsou osobnostmi, jak jsou schopni se zapojit do veřejné práce. Nehledíme na stranickou příslušnost. A je opravdu lhostejné, k jaké skupině obyvatel ČR patří.

Jaká je odezva na to, že se na kandidátkách KSČM objevili Romové?

Jedině dobrá. Právě oni vědí, jaké potíže pronásledují jejich bližní. Je třeba zapojit do veřejné práce zástupce všech skupin obyvatelstva. Jedině to je cesta k prosperitě naší vlasti a všech jejich příslušníků.

Co si slibujete od kandidatury Romů?

V naší zemi je mnoho problémů. Ne všichni prožívají šťastný a plnohodnotný život, ne všichni pracují, ne všichni dostávají za práci spravedlivou odměnu, ne všichni

Monika Hoření

bydlí v důstojných podmínkách, ne všichni mají rovný přístup ke vzdělání či zdravotní péči, ačkoli některé z těchto hodnot Ústava ČR garantuje. Kdo jiný může pomoci řešit tyto problémy, když ne ti, kterých se to výrazně týká?

Monika Hoření

41 let

Vystudovala VŠ ekonomickou, obor učitelství odborných ekonomických předmětů. Po škole působila deset let jako středoškolská profesorka na středních školách a gymnáziích. Funkci tiskové mluvčí ÚV KSČM zastává od 1. 7. 2004.

Minirozhovor

s Alenou Gronzíkovou, kandidátkou KSČM pro volby do Zastupitelstva města Břeclavi, a Jaroslavem Bugošem, kandidátem do Zastupitelstva města Plzně

Proč jste se rozhodli kandidovat za komunistickou stranu? Byla vám komunistická strana blízká i v minulosti?

A. G.: Velice dlouho jsem nad kandidaturou do KSČM uvažovala a musím přiznat, že jsem se zdráhala ji přijmout, ale přesto jsem po čase dospěla k tomu, že pro Romy je to de facto jedno. Romové jsou spíše pro levice, ale i tak potřebujeme jistoty, které dnes nemáme a které nám nemůže pravice strana poskytnout. Navíc jsem byla KSČM oslovena. Nabídku jsem přijala ze dvou důvodů, ten první je, že jsou v městě Břeclavi velké problémy s romskou komunitou a obec se jimi nechce nikterak zabývat. Druhým důvodem bylo umělé vytvořené romské ghetto v Břeclavi, se kterým já absolutně nesouhlasím a obec ho chce odstranit. Proto ta volba. Romové v Břeclavi potřebují zastupitelstvo a pak bude možné problémům čelit.

J. B.: Jelikož jsem členem komunistické strany od roku 1972, dá se říci, že mi je KSČM velmi blízká. KSČM je jako jediná politická strana k občanům spravedlivá a myslím, že po roce 1989 není zkompromitovaná; nehledě na to, že co bylo v minulosti, to jsou jenom pomluvy. Víím o tom, co se dělo v minulosti, ale je pravda, že po roce 1989 je KSČM stranou, která má zájem řešit sociální problémy.

Máte pocit, že pro Romy dělala v minulosti a dělá v současné době komunistická strana výrazně více než jiné politické strany?

A. G.: To nemohu posoudit. V každém případě je pravda, že Romové za vlády komunistů měli sociální jistoty. Měli kde pracovat a bydlet, dnes je situace úplně jiná.

J. B.: Mám pocit, že toho dělala i víc. Pokud to srovnám se současností, měli jsme v minulosti větší možnost ke vzdělání. Možná to bylo tím, že komunisté dělali předškolní přípravu. Je sice pravda, že dnes jsou také předškolní přípravy, ale jsou to spíše takové prognózy a výzkumy. V minulém režimu Romové nezažili takovou diskriminaci v zaměstnání jako teď a možná to byl i důvod, proč měl romský občan pocit, že mezi Romem a Neromem není žádný rozdíl. Bohužel nám tohle současná doba nenabízí. Mám pocit, že se pro Romy nic nedělá.

Pokud uspějete, budete i nadále v těchto „partajích“ pracovat?

A. G.: Moje osoba kandiduje za KSČM jako nezávislá a do strany bych nevstupovala, nevidím v tom žádný smysl.

J. B.: Pro KSČM pracuji od roku 1972 a budu i nadále, dokud mě nezklamou.

Co si myslíte o ochotě stran nabízet zajímavá politická místa na kandidátkách právě Romům?

A. G.: Myslím si, že je to i vypočítavost té strany, která místa nabízí, protože je pro politickou stranu důležitý každý hlas potenciálního voliče, a je pravda, že na lokální úrovni je to vidět nejvíce. Samozřejmě je to výhodné pro obě strany a to jednak pro Romy, ale i pro toho, kdo to místo obhájí, a také pro politickou stranu, která má na své kandidátce Romy.

J. B.: Je to velice obtížné a myslím si, že dostat se jako kandidát na kandidátku je jen pro některé vyvolené a pro ostatní není vůbec možné dostat se tam.

Byli byste ochotni kandidovat za jinou politickou stranu, a pokud ano, za kterou?

A. G.: Pokud bych měla kandidovat za jinou politickou stranu, než je KSČM, byla by to určitě ČSDS. S politickou stranou jako je ODS, si nejsem stoprocentně jistá, protože jak jsem se již zmínila, Romové jsou levicově zaměření a bohužel nejsem přesvědčená, že by jiná levicová strana Romy přijala.

J. B.: Pokud bych měl kandidovat za jinou politickou stranu, než je KSČM, byla by to strana, která má blíže k sociálním jistotám.

Jaroslav Bugoš

Jaroslavu Bugošovi je 55 let, vystudoval střední odborné učiliště, obor zámečnický, a také potravinářskou průmyslovou školu. Je ženatý a má tři děti. Momentálně podniká ve stavebnictví. V minulosti již kandidoval do parlamentu v roce 1994 za komunistickou stranu. Čtyři roky působil v Zastupitelstvu města Plzně a další dva roky jako náhradník v zastupitelstvu.

Alena Gronzíkova

pochází z Břeclavi, je jí 35 let, má dvě nezletilé děti a je svobodná. Vystudovala gymnázium v Břeclavi. Absolvovala mimo jiné i desetiměsíční manažerský kurs. Momentálně je na mateřské dovolené, ale i tak působí jako romská aktivistka. V roce 1992 kandidovala za ROI.

Ilustrační foto (archiv RV)

Ilustrační foto (archiv RV)

Orlovou zachvátily rasové nepokoje

Asi každému z nás, kdo slyší názory o problematice nerovnosti ras, naskakuje husí kůže. Není divu, podstatnou část českých a moravských Romů tato ideologie naprosto zlikvidovala. Podobně dopadla většina Romů v Evropě. Bohužel. Historie se zpravidla opakuje a přichází někdy velmi plíživě a zdánlivě nenápadně. V podobě rádoby neškodných poznámek, útoků na ty, kteří společnosti vadí, přes mrzačení Romů, Vietnamců, jiných. Často je mají na svědomí extremistické skupiny. Příznivci jedné takové řádili také v Orlové.

Co se vlastně stalo?

V prvním zářijovém týdnu (6. září) zaútočilo v Orlové-Lutyni dvacet ozbrojených příslušníků hnutí skinheads, mezi nimiž se nacházely i dívky, na šest romských mladíků. „Zazněly i vulgární nadávky hanobící rasu. Ke slovu přišly i tonfy, řetězy, boxery, baseballové pátky a sekery. Patnáctiletý David Klempár skončil po této agresi v havířovské nemocnici s tržnými ranami na hlavě a neupřesněným zraněním žeber. Další tři mladíci utrpěli povrchové oděrky v oblasti zad a tváře,“ upřesnil Stanislav Sobol, tiskový mluvčí PČR okresního ředitelství Karviná. Útok nezůstal bez odplaty a již druhý den šli do akce dva Romové ve věku devětaadvacet a pětadvacet let. Zůstali však pouze u rasistických nadávek. V ruce pro výstrahu drželi baseballovou pátku a sekeru.

O vyjádření k tomuto problému jsem požádal starostu Orlové, pana JUDr. Vladimíra Faranu, který byl do funkce zvolen v minulých komunálních volbách. Kandidoval za Levý blok Orlová 2002.

„Jsem přesvědčen o tom, že tato událost není ničím víc než potyčkou lidí, kteří vedle sebe žijí a nemají se rádi. V tomto konkrétním případě se nejednalo o hlubší rasový podtext, alespoň já si to myslím. Náhodou jsem hovořil s lidmi, kteří žijí ve stejném paneláku, a když jsem se jich ptal, tak mi bohužel potvrdili, že s tou rodinou jsou nějaké problémy, které vůbec nemají souvislost s národností nebo barvou pleti. Nemohu ovšem popřít, že jiné případy, které se v minulosti v Orlové udály, rasově motivované byly. Jsou problémy, které jsou vyvolávány třeba jen hlasitou hudbou, eventuálně hlučnějším chováním lidí, a tyhle problémy byly vždycky. Nepochybují, že tyto drobnosti, když se stupňují a nejsou odstra-

ňovány, mohou postupně vyvrcholit v to, že se mladí lidé porvou. Podle mě to náhodou byla nevraživost mezi skupinami lidí, kteří měli jinou barvu pleti, ale nebylo to tím motivováno. Prostě se parta jedné neměla ráda s jinou partou. Viděl bych v tom problém spíše sídliště jako takového, nikoliv problém Orlové, kde žijí Romové a Neromové."

Pátá etapa, jak se dnes říká sídlišti, kde šarvátka proběhla, byli v osmdesátých letech velice rychle nastěhovaní lidé, kteří pracovali v dolech. Pocházeli z různých částí Československa. Různorodá společnost mladých lidí, kteří se tam stěhovali až do devadesátých let. Posléze se jim narodily děti, které dnes dorůstají a jsou ve věku šestnácti až dvacetilet.

A právě to byla věková kategorie, která se ten osudný den setkala.

„Šli jsme ke kamarádovi pro cédérčko. Bylo nás šest, když jsme se vraceli nazpátek, tak na nám začali nadávat a poté na nás zaútočili. Bylo jich tam asi dvacet. Oni totiž v těch místech bydlí. Tři kamarádi v tu chvíli utekli. My jsme se snažili ubránit. Proběhlo to velmi rychle. Ani jsme o tom doma moc nechtěli mluvit, jenže když to mamka poznala, okamžitě to začala řešit, zavolala policii," vyličil bratr napadeného René Klempár.

Jelikož byl René při mé návštěvě doma sám se synovcem, vypravili jsme se společně za jeho mladším bratrem Davidem, který se stal největší obětí útoku. Ten mi incident popsal stejně jako jeho bratr.

Starosta města nepovažuje nadávky typu „černá svině“ za rasistické

„Bohužel, je třeba povědět, že ten konflikt vyvolal i tuto reakci. Prvopočátek toho problému netkví určitě v tom, že by tam byli rasisté. Jsem přesvědčen o tom, že dvacet těch pachatelů, jak uvádí média, tam nebylo. Celá ta akce je podle mě mediálně nafouknutá. Aktivních účastníků tam bylo určitě méně, a dokonce si myslím, že i zbraně, které byly uvedeny, se tam neobjevily v tak velkém množství. Nějaká ta baseballová pálka tam byla, ale sekera se podle policie nenašla. Zvláštní je, že ji měl k dispozici štáb jedné soukromé televize, která ji tam údajně objevila," uvedl Farana.

Podle chlapce se skinheadi obávali druhý den odvetu, a proto ani nevylézali ven z domů. „Asi jich bylo málo," podotkl René Klempár. „A ty dvě holky, které bratři potkali, patřili k nim. Je zajímavé, že k incidentu neprodleně přijela policie."

Případ zdaleka nepatří v tomto městě mezi ojedinělé

Loni v prosinci chtěli extremisté z hnutí Národní odpor Orlová zřít v Orlové-Porubě domobranu a chránit tak město před zloději a násilníky s argumentem, že policie ani samospráva situaci nezvládá. Tehdy Farana slíbil, že bude s extremisty vyjednávat. Nakonec však k debatě nedošlo.

„Nechtěl jsem diskutovat s extremisty národního odporu, které neuznávám. Podle mě to je minimálně polofašistická organizace. Sešla se mládež, které bylo kolem osmnácti let, a tvrdili, že vystupují jako občané Orlové a že mají zájem na řešení problémů našeho města. Řekl jsem jim: 'Dobře, sedneme si za stůl společně se zástupci Romů, městských a státních policistů, které vy kritizujete, a budeme jednat.' Jednoznačně jsem jim vyličil, že to bude debata lidí, nikoliv zástupců organizací, které jsou v rozporu se zákonem. Souhlasili, a když se dostavili na jednání, řekli mi, že přišli jednat za národní odpor. Tak jsem s nimi odmítl jednat."

Rok 1998 se stal Milanovi Lackovi osudným...

Skinheadi Petr Domes, Leo Fiedor, Pavel Fučo a David Jureczek napadli nejprve

Starosta Orlové, JUDr. Vladimír Farana

slovně a poté fyzicky tři Romové, kteří se vraceli z restaurace v Orlové Lutyni. Romové se snažili utéct. Čtyři ze skupiny mladíků se za nimi rozběhli a napadli údery a kopy čtyřicetiletého Lacka. Rom zůstal ležet uprostřed silnice a několik minut poté ho údajně přejelo nákladní auto, jehož řidič ujel. Policie případ šetřila jako pokus o těžké ublížení na zdraví s rasovým motivem. Den po činu vyšetřovatel obvinil zmíněné čtyři mladíky z pokusu trestného činu ublížení na zdraví a byla na ně uvalena vazba. Okresní soud v Karvině odsoudil 26. října Fuču a Fiedora k 15 měsícům s podmínkou na 18 měsíců, Jurečka k 22 měsícům s podmínkou na

3 roky a Domesa k 20 měsícům s podmínkou na 2,5 roku pro trestné činy pokusu o lehké ublížení na zdraví a výtržnictví. Státní zástupce se proti rozsudku odvolal a na základě toho soud zrušil rozsudek v plném rozsahu a vrátil věc k došetření. V lednu 1999 policie odložila vyšetřování dopravní nehody s tím, že nelze vypátrat řidiče nákladního auta, který Lacka podle ní přejel. V květnu 1999 krajský odvolací senát zrušil rozsudek okresního soudu kvůli řadě nedostatků. V dubnu 2000 znalecký posudek vyloučil policejní verzi, že Lacka přejelo nákladní auto. Zjistil, že šlo o osobní auto. V květnu 2000 vyšetřovatel obvinil z ublížení na zdraví řidiče auta, které Lacka přejelo, policistu Mariána Telegu. Osmnáctého prosince 2000 Okresní soud v Karvině odsoudil ke třem letům vězení skinheada Petra Domesa, který zkopal Lacka okovanými botami. (Barevný národ – Jeden svět na školách/rasismus, web 12.7.2004)

Po domobraně, kterou chtěli extremisté zorganizovat, zavedla radnice několik opatření

Město navýšilo rozpočet o tolik, aby bylo schopno přijmout čtyři nové městské

David Klempár – napadený, který byl hospitalizován v havířovské nemocnici

strážníky, což se stalo. Vykonalí příslušné zkoušky a dnes již jsou v ulicích. Jsou to speciální strážníci, kteří byli přijímáni k posílení hlídkové služby městské policie v Porubě. Taktéž byl zaveden kamerový systém pořízený z programu prevence kriminality ministerstva vnitra. Dvě kamery se v současné době instalují a zahajují provoz přímo v inkriminované části Poruby. Starosta kromě toho všeho jednal i s vlastníkem domů v lokalitě Orlová-Poruba, kde bydlí početná romská komunita.

„Požadovali jsme, aby zde důlní společnost, které byty patří, neumísťovala další Romové. Není to diskriminační opatření, že bychom tam nechtěli Romové, ale oni sami přicházejí s prosbou, aby se do této části nastěhovali Neromové."

Říkají: „Budeme spolu normálně žít, budeme se snažit.“

Sami Romové vědí, že když se jich nakumuluje mnoho v jedné lokalitě a jsou nezaměstnaní, mají problémy a to není v pořádku. S majitelem stále jednáme.“

Dohra

„Policejní komisař v polovině září sdělil pět pachatelům obvinění z ublížení na zdraví, výtržnictví, extremismu, hanobení národa, etnické skupiny, rasy a přesvědčení podle §198 ještě s zhruba dalšími patnácti nezjištěnými osobami. Závěrem šetření je, že prokazatelně došlo k rasistickému napadení. Romům, kteří verbálně napadli dvě dívky, zatím nebylo sděleno žádné obvinění,“ objasnil tiskový mluvčí PČR okresní ředitelství Karviná Stanislav Sobol.

K rasistickým útokům dochází na území celé republiky, i když jsou regiony, kde mladí neonacisté téměř nejsou. Hodně jich je na Jesenicku, v okolí Orlové, Karviné, Ústí nad Labem, Mostě – všude tam, kde jsou silné komunity Romů a kde je velká nezaměstnanost mladých lidí, odkud se často rekrutují členové skinheadského hnutí. Pak jsou regiony, kde se několik desítek jedinců sdružuje kolem kapel – v Jihlavě, Plzni, Karlových Varech a v Brně. Statistiky ministerstva vnitra z let 2000–2002 hovoří přibližně o 300 násilných rasově motivovaných útocích ročně. Mezi nimi však jen zhruba 50 mají na svědomí skinheadi. Ostatní jsou například rvačky Ukrajinců v hospodě apod. To znamená, že v Česku je vedle neonacistických skinheadů velké procento dalších lidí, kteří se dopouštějí rasově motivovaných trestných činů. Tyto oficiální údaje je však nutné brát s rezervou, neboť vypovídají pouze o činech, které jsou policii známy. Ve skutečnosti existuje až pětinašobně více případů, kdy byl jednotlivec napaden z rasových důvodů, ovšem tento čin neoznámil. Důvodů je více, především je to nedůvěra v policii a soudy a do značné míry také strach z pomsty. (Barevný národ – Jeden svět na školách/rasismus, web 12. 7. 2004)

Romská poradkyně Jiřina Kubátová se v této věci před diktafonem nevyjádřila.

Slovníček pojmů

Rasismus

je názor, který tvrdí, že někteří lidé jsou nadřazení a jiní méněcenní z důvodu příslušnosti k určité rase. Rasisté definují rasu jako skupinu lidí stejného původu. Rozlišují různé rasy podle fyzického charakteru, jako je barva kůže nebo kvalita vlasů. Slovo „rasismus“ se používá k označení agresivního či ponižujícího chování k příslušníkům „jiné rasy“.

Předsudek

je přisuzování vlastností lidem dopředu, aniž bychom je znali.

Rasová diskriminace

je chování, které znevýhodňuje práva jiného člověka z důvodu jeho etnického, národního nebo rasového původu.

Antisemitismus

je zaujatost proti Židům, založená na jejich zkresleném obrazu, jako by byli zcela odlišní. Nejstrašnějším projevem antisemitismu byla nacistická ideologie o čistotě rasy po nástupu

pu Adolfa Hitlera k moci. Během druhé světové války bylo v koncentračních táborech zavražděno 6 milionů Židů.

Xenofobie

je v doslovném překladu strach z cizinců. Slovo se většinou užívá pro označení nesnášenlivosti k lidem z jiných zemí a rovněž znamená nedostatek úcty k jejich tradici a kultuře. Stejně jako rasismus je xenofobie předsudek, který vytváří negativní názor bez jakékoliv předcházející znalosti.

Intolerance

je nedostatek úcty k jiným způsobům chování a jednání, nedostatek respektu k jinému přesvědčení či víře.

Ilustrační foto (archiv RV)

28. října slavit, či neslavit?

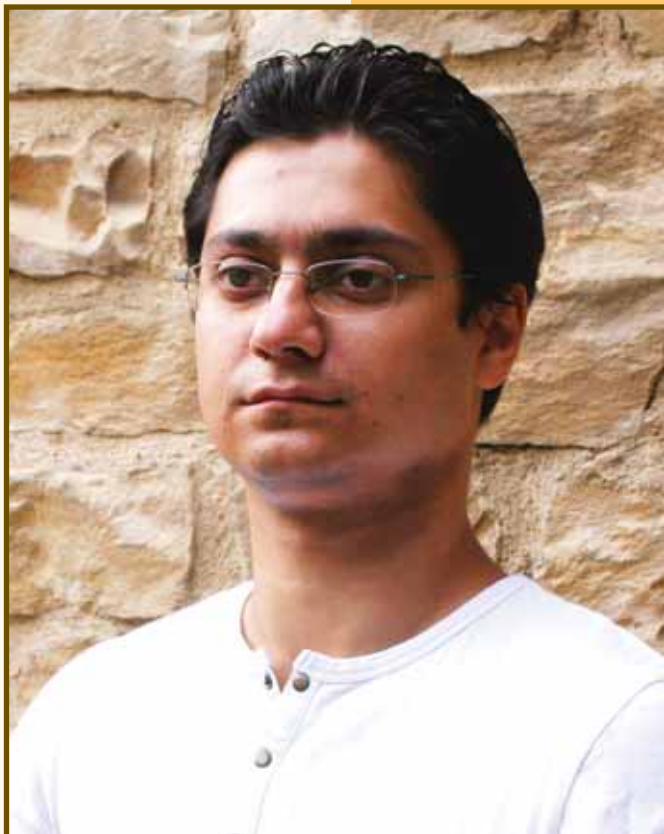
Za několik dní, 28. října, si připomeneme 88. výročí založení Československé republiky. Pro mě osobně je tento státní svátek již více než deset let spíše smutný než veselý. Od roku 1993 každoročně v tento den slavíme vznik státního územního útvaru, který již neexistuje, neboť počínaje 1. lednem 1993 zmizela Československá republika z mapy světa a od této chvíle žijí Češi i Slováci (resp. jejich většina) „ve svém“. Důkazem budiž nepřehlédnutelná státní hranice, kterou nyní musíte projít, abyste mohli navštívit tetu či prarodiče. Rozpadem Československa byli postiženi především Romové, kterým jak slovenská, tak především česká majorita dala výrazně najevo, že v nově vytvořených republikách jsou nezvanými hosty. I přesto, že na území obou států žijeme již několik set let. Mnozí z vás si jistě vzpomenou, jakým problémem bylo získat české státní občanství, a to často i v případech, kdy jste se narodili v České republice.

Bohužel situace se nezměnila ani v posledních letech. Právě 28. října nám různé nacionalistické skupiny rády připomenou, že Romové nemají v den výročí založení Československé republiky co slavit. Například minulý rok řekly své „stop imigraci z cizích kultur“ (což se týká i Romů) Národní síly, které sdružují tři ultrapravicové strany, Národní stranu, Republikány Miroslava Sládka a České hnutí za národní identitu. „Nechceme tu zárodky kriminality, organizovaného zločinu a občanské války,“ prohlásil jejich předák Jan Skácel. Předvolebním bludům těchto stran tleskalo na Václavském náměstí asi 150 lidí. Jen možná o kilometr dále mělo mítink Národní sjednocení, jehož členy jsou především politicky uvědomělí skinheadi. Ti pak „svůj“ svátek v pozdějších hodinách určitě oslavili i nějakým drsnějším způsobem.

Každoročně „slaví“ založení Československé republiky v roce 1918 i Vlastenecká fronta. Jak? Dle mého názoru podněcováním k rasové nesnášenlivosti. Posuďte sami, toto je úryvek z projevu S. Horáka z 28. října 2000: „U řady lidí v ČR je dnes porušováno toto právo (právo na práci, pozn. autora) tím, že nemohou nalézt práci. Pokud jsou to Češi, Poláci, Řekové a další tady žijící občané bílé pleti, nikdo se nad tím nepozastaví. Ale v případě cikánů se neustále kontroluje, zda nepřijetí do práce není diskriminace, porušení romských lidských práv, utlačování, či dokonce napadení! Tak bychom mohli pokračovat. Mluvit o Mlynářovi, jak rozdává byty cikánům, i když naši lidé tři roky po povodních ještě nemají kde bydlet. To vše chápeme jako důkazy, že údajná obrana práv menšin je útlakem nás v naší vlastní zemi!“ Po pravdě řečeno, nelze se pak divit, když několik malomyslných holohlavých jedinců poté vyrazí páchat násilí proti těm, již je pryč utlačují v jejich vlastní zemi...

O oslavách založení Československa ví své i jeden nyní dvaadvacetiletý romský mladík, který si nepřeje být jmenován. 28. října v roce 2001 v nočních hodinách byl napaden skupinou skinheadů na stanici metra Křížkova. Ze střetu tehdy ještě chlapec vyvázl z otřesem mozku, četnými tržnými ranami a pohmožděninami na různých částech těla...

Berte prosím výše uvedené řádky jako varování před letošním 28. říjnem. Buďte ve střehu, protože i tentokrát budou skinheadi ve větších skupinkách vyhledávat bezbranné oběti, kterým budou chtít prostřednictvím lynče přiblížit svoji velkou vizi nejen „bílých“ Čech a Slovaka, ale i světa jako takového.

28. oktobris: te l'ikerel les sar baro d'ives abo na?

Tel o na but d'ivesa, andro 28. oktobris ela imar ochtovardeš the ochto berš (88) akorestar, sar ačhiľa e Československo republika. Me korkoro na som ale bare d'ivesestar lošalo. Le beršestar 1993 imar e Československo republika nane. Peršo d'ives andro januaris 1993

latar ačhiľa duj neve štatí. E Česko the e Slovensko. Akorestar bešen o Čechi the o Slovaka (resp. lengere majoriti) „andre peskero“. Hoj oda avka hin, šaj dikhas pre štatno hranica, savi kempel te predžal, te džan te dikhen tumara biba abo le prapapus, la prababa. Nekhbareder bida oda has vaš o Roma. O Slovaka the o Čechi mekh buter le Romenge sikhade, hoj len andre peskere neve štatí na kamen. Hin jekh, hoj pro thana andre soduj štatí bešas amen o Roma imar but šel berša. Tumen mištes džanen, sar phares amenge has te kerel o čechiko štatno „občanství“ - řila pal o beštipen. Phares has the vaš o Roma, save pro Čechi ul'ile. Feder situacija nane aňi andre ala agorutne berša. Andro 28. oktobris amenge o nacionalistické grupi bara kedvaha sikhaven, hoj amen le Romen, andre kada baro d'ives, sar ačhiľa e Československo republika, nane soske te lošalo, hoj amen nane so te šlavinel. Oka berš šaj dikhlam „imar řisavi imigracija andal aver kultur“ („stop imigraci z cizích kultur“) - peren andre the o Roma-, kada phende o Národní síly, save pen thode trine ultrapravicove serendar. E Národní strana, o Republikáni Miroslava Sládka the o České hnutí za národní identitu. „Na kamas adaj o jandre la kriminalitatar, le organizimen džungali pnastar the le maribnastar maškar o džene“ phenda

lengero angluno manuš o Jan Skácel... Kajse džinišneske anglal o avrikidipen (volbi) čapkinenas pro Václavsko pľacos vaj 150 manuša. Vaj jekh kilometros lendar has mitingos le Národní sjednocení, kaj hine but zorale skinheadi. Jon palis „peskero“ baro d'ives šaj šlavinenas varesar zoraleder. Sako berš „šlavinel“ sar andro berš 1918 ačhiľa e Československo republika tiš e Vlastenecká fronta. Sar? Pal miro avka, hoj bantinel le manušen kijo rasovo nakamľipen, dikhen korkore o lava so phenda o S. Horák 28. oktobriste andro berš 2000: „But manušen andre ČR nane kada čačipen-pravos (pravos pre buťi, randľa o autoris) našti arakhen e buťi. Te oda hine o Čechi, Poláka, Greki the aver bešutne manuša parňa cipaha, řiko pal lende na bajinel. Sar džal pal o Roma- cikáni, ta sako dikhel, či na džal pal e diskriminacija, te len na ile andre buťi, či lenge na len o romane čačipena, o tasaviben či o demavipen! Avka šaj das mek but duma. Te vakereľ pal o Mlynář, sar del le Romenge - cikánům o khera, the te amare manušen mek trin berša pal o baro paňi khera nane. Oda savoro dikhas avka, hoj o zaačihben pal o čačipena te džal pal o cikne naciji, amenge lel amaro čačipen andre amaro štatos!“ Te phenaha o čačipen, našti palis užaras řič aver, sar oda, hoj varesave na but godaver bijobalengere džene džan mujal o manuša, save lenge - sar vareko phenda - len lengere čačipena.

Sar pes šlavinel oda, sar ačhiľa e Československo republika džanel the jekh - akana bištheduj beršengero romano termo čhavo - savo na kamel te phenel peskero nav. Has andro 28. oktobris andro berš 2001 raťi mardo le skinendar pre staňica Křížkova andro metros. Akor has mekh čhavoro. Marde les avka, hoj les has „otřes mozku, has skafordo the čhingerdo...“

Ala lava randľom vašoda, hoj the andre kada berš andro 28. oktobris phirena o skinheadi andre grupa. Rodena hoc save manušen - (oběti), savenge kamena te sikhavel peskeri bari vizija pal o „parne“ manuša pre calo luma.

Neschopnost?

„Odmítám se nechat buzerovat cikánem či rákosníkem. Já protestuji, jak jen slušný bílý člověk dokáže protestovat. Ten milion a půl bude jen na to, aby opět mohl někdo prohlásit, ale my jsme se pokusili“. U naší policie byl jeden cigán a vydržel tam 14 dnů. Pak musel odejít pro neschopnost.“

Přibližně v tomto duchu se nesla internetová diskuse po zveřejnění zprávy o náborové kampani ministerstva vnitra zaměřené na národnostní menšiny. Do tohoto smutného obrázku přidá trochu černé barvy ještě fakt, že podle výzkumu z roku 2004 jsou Romové v oblíbenosti skupin u policistů na 21 místě. Za nimi jsou již jen neonacisté a narkomani.

Názor Romů není podle výzkumu také nijak lichotivý. Každý třetí si myslí, že policisté jsou horší než Češi, je snadné je uplatit a lidé z nich mají strach. Oproti tomu polovina Vietnamců si myslí, že tomu tak není.

Jistě, na internet píšou jen lidé vyšinutí a výzkumná data nemusí být přenositelná na celou společnost. Přesto mám pocit, že Romové a policie mají k sobě víc než daleko. Slovní válka se našťěstí zatím neproměnila v hromadné pouliční střety, jako byly například ty loňské ve Francii nebo Brixtonské pouliční bouře začátkem 80. let ve Velké Británii. Kampaň ministerstva vnitra zaměřená na vstup menšin do řad policie je jistě jednou z cest jak zabránit, aby taková situace nastala. Pouhá reklama však stačit nebude.

Romští policisté přijatí v první vlně náboru budou mít nezavidlivou pozici, přijetí na pracovišti nebude příliš nadšené, jejich

zákazníci budou nepříjemní a ještě ztratí i část svého zázemí a dobrých vztahů mezi příbuznými, přáteli a Romy obecně. Budou muset v práci prokazovat, že ne všichni Romové jsou špatní, a po příchodu domů zase, že policie není tak zlá. Budou muset být opatrnější než jejich čeští kolegové, budou muset odolat mnoha tlakům a pokušením a každý jejich krok bude sledován drobnohledem.

Jich spolupracovníci budou zase v každém kolegiálním sporu myslet na to, aby nebyli nařknuti z rasismu, a celá policejní instituce bude stále pod hrozbou diskriminačních žalob. Bude trvat ještě dlouho, než se dočkáme romského velitele služebny, či dokonce ředitele policejního okresu. A ten první bude opět prokazovat, že skutečně nekrade a že, světe div se, neorganizuje ani nekryje ilegální obchody svých soukmenovců.

Šest odstavců problémů, a přesto jsem si jistý, že už nyní mezi námi ten budoucí první policejní velitel chodí. Jsem si jistý proto, že nejsme první ani poslední, kdo podobné problémy řeší. Zkušenost černošských policistů ve Velké Británii se za posledních dvacet let ubírala stejnou cestou, není důvod se nepoučit, co je vedlo k úspěchu. Základem byla jasně deklarovaná a naplňovaná vládní strategie, ekonomická stabilita povolání policisty (toho jsme již s platy policistů mezi 15 a 35 tisíci dosáhli), tvrdé postihování rasistických projevů v policii, vůle menšinových organizací policii otevřeně podpořit, ochota policie akceptovat jinou identitu (vytvoření asociací černošských policistů) a zároveň ochota menšin svoji identitu neskrývat, tak aby výzkumy mohly ukázat, kudy se dále vydat.

Základem úspěchu však byli samotní černoští policisté-průkopníci, kteří ve své roli obstáli. Všichni, se kterými jsem se poznal osobně, jsou výjimečné osobnosti. Najdou se takoví i mezi českými Romy?

Marek Veselý - Koordinátor projektu Community Policing, Otevřená společnost, o. p. s.

Ptáme se vás:

Vnímáte pozitivně snahu ministerstva vnitra rozšířit řady Policie ČR o příslušníky menšin?

Marcela Pajorová,
26 let, prodavačka

Osobně si myslím, že je to pro společnost dobrá věc a pro mne i příjemná. Byla bych nerada, kdyby se Romové policisté nechávali podplácet od obyčejných občanů. To samozřejmě hrozí, ale nemyslím si, že opak bude pravdou.

Martina Horváthová,
25 let,
koordinátorka projektu

Vnímám to jednoznačně pozitivně a už bylo na čase, aby se Romové zapojili do věci veřejných. Doufám a pevně věřím, že se to povede.

Veronika Gondová,
20 let,
divadelní produkční
na DAMU

Toto je velmi těžké téma. Mně by osobně nevadilo, kdyby mě třeba na ulici zastavil při běžné dopravní kontrole příslušník jiné menšiny. Je ale pravda, že už teď je mi jich velmi líto, že budou muset na policejních akademiích vydržet teror, který tam panuje.

Bydlím kousek od policejní akademie a to, co se mi denně nabízí, je neskutečné. Myslím si, že by nejdříve měli policisté-Neromové ve svých řadách vytvořit něco jako fungující strukturu, a pokud by se to opravdu osvědčilo, tak teprve v této chvíli zapojovat do svých řad i jiné menšiny. Přesto si myslím, že je to v pořádku, protože Romové i Vietnamci tady žijí, a tudíž by měli zastávat stejné posty jako Neromové.

Patrik Grunza,
19 let, kadeřník

Musím se přiznat, že to vůbec nesleduji, ale přesto chválím Ministerstvo vnitra ČR, že dalo šanci jak Romům, tak i Vietnamcům zastávat takové posty jako Neromům.

ANKETA NA WWW.ROMEA.CZ

Vnímáte pozitivně snahu Ministerstva vnitra rozšířit řady Policie ČR o příslušníky menšin?

Ano 83 %

Ne 17 %

David Tišer,
21 let, student romistiky

Já to vítám. Přijde mi to jako dobrý krok od Ministerstva vnitra České republiky. Jen se pozastavuji nad tím, že s nimi počítají jen pro případy typu Rom musí řešit Roma, alespoň takhle jsem to cítil z kampaně ministerstva. Tohle mi nepřipadá jako nejlepší způsob zapojení se do společnosti. Tudiž říkám ano pro nábor Romů do Policie ČR. Ne pro nábor Romů k tomu, aby řešili pouze romské případy.

Tomková,
65 let, sochařka

Mně osobně na tom nezáleží. Neposuzuji lidi podle toho, zda jsou příslušníci nějaké menšiny. Pokud mají zájem o práci u Policie ČR, tak říkám klidně. Pro mě osobně to nemá hranice. Jen si myslím, že by měli všechny policisty, i ty neromské, nějakým způsobem prošetřit, protože i mezi námi Čechy se najdou nepoctivci.

Martin Demeter,
15 let, student 9. ročníku ZŠ

Myslím, že je to dobré pro veřejnost, a já jsem s tím spokojen. Osobně si myslím, že to mělo od ministerstva vnitra přijít dříve, třeba by se Romové zapojili lépe nežli v současné době. Co se týče rasismu na pracovišti, nemyslím si, že by to mělo mít takový špatný dopad.

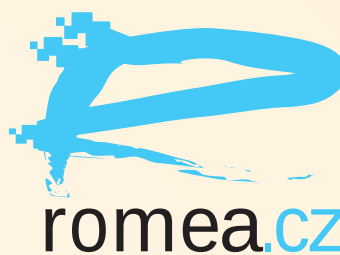
Lenka Štěková,
48 let, učitelka anglického a českého jazyka

Určitě ano, protože si myslím, že by mohli opravdu pomoci na některých místech, kde bílí policisté nebývají příliš úspěšní. Je velmi dobré, že se Romové začlení do policejních řad ČR a budou vykonávat stejné povinnosti a se stejným profesionálním přístupem jako neromští policisté.

Soňa Křečanová,
48 let,
numeroložka a malířka

A proč ne? Věřím, že to bude mít dobré výsledky. Říkám si, že když mi může na Václavském náměstí nabízet letáky černoch, tak proč by mě nemohl třeba při běžné dopravní kontrole kontrolovat Rom.

Názory čtenářů diskusního fóra na www.romea.cz

Radůza

Slyšel jsem o tom, a dokonce jsem byl i na Letenské pláni, kde měli policisté takzvané svůj den. Obyčejný běžný občan si mohl vyzkoušet policejní čepici a prohlédnout si i další zajímavé věci. Co se týče náboru Romů a Vietnamců do řad Policie ČR, tak jsem pro. Sice nevím, kolik těch Romů do výkonu služby nakonec vezmou, přesto si myslím, že jich mnoho nebude. Je sice pravda, že se vzdělanost Romů značně zvyšuje, a tak by se dalo říci, že jednu z podmínek pro přijetí do výkonu služby u Policie ČR mají již v kapse. Přesto si říkám, že pokud bude mít Rom maturitu, tak si nejsem jist, zda bude chtít být policistou.

Sss

Musím se přiznat, že mám z toho opravdu velkou radost. Jsem rád, že Romové budou na takových postech jako Neromové a hlavně že se začlení do společnosti. Osobně si ale myslím, že ministerstvo vnitra mohlo udělat tento krok o něco dříve, pomohlo by to odbourat předsudky, které má majoritní společnost.

Kukačka

Určitě! Má to troji smysl. 1) nová pracovní místa, 2) veřejnost by si měla zvyknout na to, že Vietnamci nestojí pouze za svými stánky a bistro nebo že Romové pouze neuklízejí veřejná prostranství a nekopou kanály. 3) Takoví příslušníci snad budou mít i fundovanější a empatictější přístup k dalším etnickým komunitám, s nimiž se potenciálně ve službě setkají. Spíš se ptám... nebudou mít sami příslušníci policie, kteří nezřídka sympatizují s xenofobními skupinami, problém se svými „jinými“ kolegy?

Ondrej

Je to určitě dobré, že budou Romové u Policie ČR, jde jen o to, jak je bude romská komunita brát... Policisté Romové to určitě nebudou mít lehké, ale uvidíme, jak to vše bude probíhat v praxi... přeci se někde se musí začít... Stejně by to mělo být i v dalších oblastech státní správy!

Stáňa

Pokud to nebude znamenat to, že romští policisté pak budou muset chodit pouze vyřizovat nepříjemnosti s Romy, tak jsem pro. Jenže známe český systém, dopadne to tak, že když se Romové poperou na ulici, tak tam pošlou romské policisty a ti bílí si budou sedět v klidu v kanceláři! A to je špatné! Už teď nic nedělají!

Saša

Myslím si, že je dobře, že mezi policisty budou i členové menšin. Jenom se z nich nesmějí stát stejní grázlové jako z bílých policistů. Určitě to taky budou mít těžší než bílí policisté, ale s tím, myslím, ti co do toho jdou a chtějí být policisty, musí počítat.

Marek

Je pravda, že už bylo na čase, aby Ministerstvo vnitra ČR dalo lidem z jiných národnostních menšin šanci, jako je tato. Je dobře, že to pomůže Romům, aby se zapojili do věcí veřejných. Jen doufám, že z nich nebudou nepoctivci, jako jsou někteří jednotlivci v dosavadních řadách Policie ČR.

Allyiah

Je velmi hezké, že ministerstvo vnitra má snahu rozšířit příslušníky menšin do řad policie ČR, ale já osobně si myslím, že i jiné národnostní menšiny tuto šanci měli už odpradáva, stačí jen chtít a mít zájem o tuto práci a samozřejmě i dobré vzdělání.

Zánik romských osad v Konstantinopoli

Istanbul, 1. 10. 2006

Mezinárodní nevládní organizace naléhají na představitele Turecka, aby přehodnotili demoliční politiku romských osad v okolí Istanbulu. Vystěhování, které probíhá za pomoci ozbrojených složek státu, s sebou přináší množství negativních jevů. Od bezdomovectví a s ním spojených obtížně řešitelných životních podmínek, jako je ztráta zaměstnání, po zhoršení situace dětí a jejich možnosti navštěvovat školu. K těmto sociálním otázkám se přidávají i kulturní. V hierarchii romské menšiny v Istanbulu jsou obyvatelé Sulukule, čtvrti, již čeká plánovaná demolice, bez ohledu na svou bídu králové. Jako neúnavní muzikanti a spoře oděné tanečnice oživovali po tisíc let noční život ekonomické metropole Turecka. Dnes bojují za přežití své kultury. Na místě podél byzantských hradeb lemujících historickou část Istanbulu, kde zatím stojí stále romské příbytky, chce radnice městské části Fatih, pod níž Sulukule spadá, postavit výstavní domy v osmanském stylu. Práce mají začít do konce tohoto roku po předchozím vyvlastnění domů asi 3500 obyvatel, mezi něž patří téměř všichni z 1300 místních Romů. „Je to ten nejvíce sociálně zaměřený projekt, jaký jsem kdy viděl,“ prohlašuje starosta Mustafa Demir. „Bývalí majitelé nám prodají své domy, a pak se mohou přestěhovat do nových bytů. Rozdíl v ceně nám mohou splácet postupně až 15 let,“ dodává. Starousedlíci však mají jiný názor. „Chtějí umožnit bohatým, aby se tu mohli usadit,“ tvrdí Sükrü Pündük, který chce se svým sdružením starousedlíků vyburcovat veřejnost a zabránit vystěhování komunity, jež se beztak už jen sotva brání poma-

lému úpadku. Představa, že se svými výdělky obtočí ve splácení hypotéky za nové luxusní bydlení, se mnohým z nich jeví jako nereálná. Po zemětřesení z roku 1960 se muselo zbourat mnoho staticky narušených domů. V 90. letech následovalo uzavření zábavních podniků konzervativní správou města. Tyto zábavní podniky, které Sulukuli přinesly její slávu a jež byly Turky bažícími po hudbě, dobrém jídle a zábavě hojně navštěvovány, zajišťovaly tradičním způsobem obživu místním Romům. Celé území je přitom cenné i z historického důvodu. Podle britského vědce Adriana Marshe by kvůli plánované výstavbě mohly být obětovány nejen ojedinělé tradice, ale také nejstarší známé sídlo Romů ve světě. O přítomnosti záhadných „Egyptanů“, kteří žili v černých stanech v Sulukuli, věštili z ruky, provozovali břišní tance a drezírovali medvědy, se zmiňují byzantské prameny již v roce 1054. Zbourání Sulukule proto není jen nějakou demolicí nouzové romské kolonie, jak je to běžné v Turecku i v celé Evropě, ale vykořeněním celé paměti jedné komunity, jak varuje Marsh.

Srbsko vyneslo rozsudek nad válečným zločincem

Bělehrad, 18. 9. 2006

Tribunál pro zvláštní válečné zločiny v Bělehradě poprvé ve své historii odsoudil kosovského Albánce. Šestadvacetiletý Anton Lekaj, bývalý člen Kosovské osvobozenecské armády, byl odsouzen k 13 letům vězení za spoluúčast na vraždě čtyř Romů z Kosova. Dopustil se jí v červnu roku 1999, když z romské svatby unesl skupinu Romů, které pět dní mučil, znásilňoval a přihlížel jejich smrti. Soudní řízení s Lekajem začalo minulý rok, bylo však záhy přerušeno, protože Lekaj odmítl uznat srbský soud a jeho žalobu. Žádal, aby byl souzen před mezinárodním soudním tribunálem v Haagu. Srbská televizní společnost RTS informovala, že se Lekaj proti obvinění hájí tím, že unesení Nealbánci byli podporovateli Srbských bezpečnostních sil. Kosovo je převážně obydleno etnikem Albánců, kteří se během války stávali obětmi srbské genocidy, za níž stála snaha o zajištění srbské národnostní převahy na tomto území. Další případ, který tribunál v současnosti řeší, je soudní řízení s osmi srbskými policisty, kteří jsou obviněni z vražd etnických Albánců.

Velký svátek romské hudby v New Yorku

New York, 24. 9. 2006

Pro mimořádný úspěch, který se dostavil po minulém prvním ročníku, se v New Yorku ve dnech 24. 9.–8. 10. uskutečnil druhý ročník romského festivalu Fiesta Romani. Festival, který trval dva týdny, nabídl multi-kulturnímu newyorskému publiku směsici pestrých stylů hudby a tance v představeních Romů z celého světa. Diváci festivalu oceňují především rozmanitost stylů, zaujetí a radost z hudby, kterou umělci při vystoupeních projevují. Na festivalu se představili například Costel Vasilescu z Rumunska, The New Generation Gipsy Kings z Francie, Honved Dance Company

z Maďarska, Husnu Senlendirici z Turecka, KAL ze Srbska, Frank London z New Yorku, Kultur Shock ze Seattlu, Kalpakov Trio z Ruska či Acquaragia Drom z Itálie. V minulém roce jsme měli v České republice možnost zhlédnout hudební uskupení Gogol Bordello z New Yorku, které fúzí punku, ska, jazzu a tradiční romské hudby dokázalo nadchnout i své domácí newyorské posluchače. Na fotografii charizmatičtí lídři Gogol Bordello, rodák z Ukrajiny Eugen Hutz, jenž si na festivalu coby DJ zahrál i letos.

Barvěný svátek RefuFest k nám opět zavítal

Náměstí Míru v Praze nabízelo v pátek 15. a v sobotu 16. září zajímavou podívanou. Od časného dopoledne jsme se mohli zúčastnit přicházejícího svátku zvaného RefuFest. Na rozdíl od minulého roku doprovázelo letos svátek příjemné slunečné počasí, které udělalo radost všem zúčastněným.

V pořadí již třetí, ale letos 1. oficiální pouliční happening, kterého se mohou každoročně zúčastnit všichni lidé nejrůznějších národností bez rozdílu věku, pohlaví, barvy pleti, uspořádalo občanské sdružení Berkat, letos ve spolupráci s občanským sdružením Freetime.

Občanské sdružení Berkat pomáhá lidem, kteří se ocitli v těžké životní situaci. Název tohoto sdružení vymysleli děti v Grozném v roce 2000. V čečensktině slovo berkat znamená požehnání, štěstí, milosrdenství, v arabském jazyce pak hojnost z mála. Občanské sdružení poskytuje humanitární pomoc se zaměřením na strádající civilní obyvatelstvo, především děti-sirotky v čečenském hlavním městě Grozném, a to od roku 2001, kdy navázalo na práci stejnojmenného občanského sdružení v Ingušeti a rozvinulo tak aktivity otevřeného společenství lidí známého jako Výbor SOS Čečensko. Dnes má Berkat několik aktivit, jako například Bazaar, zahrnující přehlídky výrobků z dílen v Afghánistánu a Čečensku, výstavy a promítání fotografií Ivy Zimové či prodej originálních pohledů z Čečenska a Afghánistánu, projekt Zdravé oči Afghánistán, projekt Tancem proti terorismu aneb Maršo znamená svoboda, Centrum pro rodinu v Grozném, a v neposlední řadě také nově zřízené komunitní centrum InBáze.

To se stalo velkou inspirací pro letošní ročník RefuFestu, neboť vznik tohoto centra pro migranty, uprchlíky, cizince – jak během svátku několikrát zaznělo jednoduše pro příchozí – byl dobrým důvodem k oslavě. A tou rozhodně RefuFest je. Svátkem se pořadatelé, účinkující, hosté a všichni zúčastnění snaží během dvou dnů sblížit čekatele na azyl, azylanty a již integrované příchozí nejen mezi sebou, ale také s lidmi z nejrůznějších koutů světa, a to bez ohledu na to, jaké tradice, víru a kulturní hodnoty uznávají. RefuFest se snaží odstranit bariéry a předsudky mezi jednotlivými národy, a to tak, že se navzájem sobě otevřou a podělí se nejen o své dovednosti, um, tradice, ale také o klidný a bezpečný prostor k životu u nás, když se jej lidem nedostává v rod-

né zemi. Program letošního ročníku Refufestu byl nabitý a velmi pestrý. O hudební vystoupení se podělilo velké množství kapel, jmenujme alespoň Flying Druids Orchestra, dále vystoupily skupina Exil, zajímavá a velmi příjemná divčí kapela Brécy, nezapomenutelná romská kapela Bengas, vynikající jazzové zpěvačky Alice Bauer a Jana Fabiánová a mnoho dalších umělců z Ukrajiny, Ruska, Arménie, Sýrie, Libanonu, Iráku, Čečenska, Konga, Maroka, Somálska, Afghánistánu. Nechybělo ani představení úchvatného čečenského tanečního souboru Maršo, který se stal jakýmsi bonbónkem celého RefuFestu, a vystoupil jak v pátek pod „velkou scénou“, tak v sobotu přímo na ní. Dále zatančila a své umění předvedla mladá romská taneční skupina Black Dance. Na letošním RefuFestu jste také mohli zhlédnout divadelní představení, například Divadlo pro děti Antonína Novotného, které hrál v místním krásném barevném dětském koutku plném fantazie, nebo také divadelní představení, jež probíhala na „velké scéně“ – své umění předvedlo a diváky pobavilo třeba divadlo Proč a pantomimické divadlo Motáto. Rovněž zde zazářila přehlídka uměleckých prací z projektů Berkatu – dílny Centra pro rodinu v Grozném a výrobků afghánských žen z vesnic okolo Kábulu a to v podobě módní přehlídky. Všechny modely bylo možné zakoupit v místních stáncích. Pokud jste dostali hlad anebo pouze chuť na něco dobrého, mohli jste ochutnat nejrůznější tradiční speciality národních kuchyní a získat na ně recepty či jen přihlížet jejich tradiční přípravě nebo si zakoupit nejrůznější výrobky a doplňky z projektů. Své projekty zde prezentovala ostatní sdružení, jako například Humanistické centrum narovinu, Poradna pro uprchlíky, Centrum pro otázky migrace či Organizace La strada.

Refufest navštívili lidé, kteří na něj zavítali cíleně a na pozvání, ale i náhodní příchozí. Pro většinu z nich to bylo příjemné zpestření dne. Na to, jak se líbil první oficiální ročník RefuFestu samotným organizátorům, jsem se zeptala pana **Františka Kostlána**, který se stará o propagaci Berkatu a nyní i o propagaci komunitního centra InBáze.

Co se vám na letošním 1. oficiálním ročníku festivalu RefuFest aneb Příjde Svátek nejvíce líbilo?

Ta úžasná barevnost a různorodost, která celý RefuFest provázela. Mám na mysli lidi z různých koutů zeměkoule, kteří prezentovali svou kulturu, na druhé straně ale také etnickou hudbu a world music, která zde zazněla. Barevnost doplňovali i lidi z uprchlických táborů, žadatelé o azyl, které jsme do Prahy přivezli autobusy.

Co se vám dle vašeho názoru během průběhu svátku podařilo? Co vám udělalo největší radost?

RefuFest vlastně vznikl právě kvůli této barevnosti a různorodosti – kvůli tomu, aby se zde mohli potkat lidé, kteří se obvykle nemají šanci potkat. Třeba paní ze Somálska, která u nás žádá o azyl, s poslankyní českého parlamentu. I v Berkatu jsou na různé věci různé názory, ale z mého pohledu jsou to také akce jako RefuFest, které prokazují, že multikulturalismus coby soužití lidí různých kultur je nejen možný, ale i prospěšný a vzájemně obohacující. Největší radost jsem měl právě z toho, že se tento můj názor potvrdil.

Počasí svátku přálo – co si myslíte o návštěvnících? Počítali jste s větším počtem?

Nemrzelo vás, že někteří lidé se zastavovali pouze kvůli tomu, co probíhalo na scéně, ale neměli ani potuchy o tom, co se koná, ani zájem se dozvědět více?

Počasí nám opravdu přálo. Loni jsme zmokli a klepali se zimou. Ohledně počtu návštěvníků jsme měli jen mlhavou představu, že RefuFestem projde více lidí než loni na Ovocném trhu, což se nám bohatě vyplnilo. Myslím, že návštěvníků bylo během obou dnů letos více v řádů tisíců. A vždycky se najdou lidé, které zajímá jen to, co se momentálně děje na jevišti, aniž by se měli chuť seznámit s podrobnostmi. Na tom není nic mimořádného. My jsme měli tu výhodu, že jsme nenabízeli jen hudbu, tanec či divadlo, ale také lákavé cizokrajné občerstvení a výrobky z našich projektů, takže hodně takových návštěvníků se seznámilo s jinou kulturou a s příchozími (cizinci) i tímto způsobem.

Jistě již chystáte v pořadí 3. pouliční happening na příští rok. Čím se bude od těch předchozích odlišovat? Chystáte nějaké překvapení?

Zatím je pro nás překvapením i to, jak a kde bude RefuFest probíhat. Do konce září tu byl taneční soubor Marša, takže jsme měli spoustu práce okolo tanečníků. A pokračuje samozřejmě i práce komunitního centra InBáze, v němž migrantům mimo jiné nabízíme kurzy češtiny, počítačové kurzy, rekvalifikační kurzy, právní a sociální poradenství, účast na kulturních skupinách, psychoterapii, volný internet zdarma a přátelské místo pro setkávání a vzájemné poznávání. InBáze je dvouletý projekt, za nějž nyní Evropská komise udělila Berkatu cenu Golden Star 2006 za příkladnou integraci cizinců do společnosti.

A můžete nám prozradit, co chystá Berkat dalšího?

Berkat je živý, který neustále chystá něco nového. Nápady se přelévají e-mailovými diskusemi, ty nejlepší se pak realizují. Myslím však, že po tomhle zápalu, který jsme si pobytem Marša a RefuFestem sami přichystali, si pár týdnů odpočineme a budeme navíc kromě běžné práce realizovat jen „drobnější nápady“ typů Bazarů oblečení a bot v InBázi či

Refudramatu, během něhož se seznamují lidé různých kultur prostřednictvím umění.

RefuFest potvrzuje, že pokud jste otevření poznat uprchlíky z jiného pohledu, například formou kulturně společenského pouličního happeningu, můžete se s nimi sblížit, přiblížit se k jejich původu, kulturním kořenům a pochopit, s čím vším se musejí tito lidé potýkat.

Berkat tímto svátkem ukazuje, že lidé, kteří zde s naší pomocí hledají potřebný klid, mír a bezpečí, nás mohou obohatit o své tradice a že vzájemné předá-

vání si zkušeností a kulturních zvyklostí nám nemůže nic vzít. Co jiného by lidé na tomto světě mělo sblížit, když ne zcela otevřený zájem jeden od druhého se něco naučit, vzájemně se podpořit, uvolnit se a pomoci tak „zapomenout“ na těžkou minulost? Snad právě proto vznikl veselý, hudbou nabitý, barvami zářící svátek zvaný RefuFest, jehož první oficiální ročník je za námi a byl dobrým vstupem do let dalších.

Romové v komunálních volbách

Máme za sebou senátní a komunální volby, na kandidátních listinách různých stran se objevili i Romové.

Volby jsou v demokracii významným mechanismem, pomocí kterého může občan projevit svůj názor a podílet se na moci v zemi. Vítězní kandidáti stran, kteří usednou do Senátu či do zastupitelstev měst a obcí, získají právo rozhodovat o zásadních věcech dotýkajících se všech obyvatel, tedy i Romů. Komunální volby se konají jednou za čtyři roky, doplňovací do Senátu každé dva roky (vždy do jedné třetiny horní komory PČR) – ze strany voliče nejde o žádnou velkou zátěž, a Romové by se tedy měli u voleb také pravidelně objevovat.

Letos se kromě širokého spektra pravicových a levicových politických stran mezi samostatně kandidujícími stranami objevily i dvě romské, a to **Romská občanská iniciativa České republiky (ROI ČR)** a **Romská demokratická sociální strana (RDSS)**. Ani jedna z výše jmenovaných stran nekandidovala do Senátu Parlamentu ČR. Romská demokratická sociální strana kandidovala v Karlovarském kraji v Chebu do zastupitelstva města, v Libereckém kraji v obci Nový Bor, dále pak v okrese Prostějov Olomouckého kraje v obci Obědkovice a v Moravskoslezském kraji ve městě Český Těšín, okresním městem je Karviná. Na hlasovacím lístku Romské demokratické sociální strany (RDSS) v Chebu byl na předním místě čtyřiačtyřicetiletý Václav Červeňák. Romská občanská iniciativa se ucházela o posty v Zastupitelstvu města Jablonce nad Nisou v kraji Libereckém. Lídrem ROI ČR je Anna Cínová (50 let), romská poradkyně Jablonce nad Nisou.

O křesla v zastupitelstvech obcí a měst vždy usilují také „partaje“ mající k Romům velmi negativní postoj; dokonce znevažují romskou historii a holocaust Romů. Mezi tato uskupení bezprostředně patří Národní strana a Republikáni Miroslava Sládka a právě kvůli nim bychom měli chodit k volbám, aby se nestalo, že zrovna tito usednou za stůl, kde se „určuje osud“. S rozmyslem bychom měli podporovat strany, které se zajímají o život minorit v Česku. A pozor na strany extremistické: Národní strana letos kandidovala v Praze, dále ve volebních okresech Mladé Bo-

leslavi, Domažlicích, Mostě, České Lípě, Jablonci nad Nisou, Liberci, Náchodě, Havlíčkově Brodu, Brně-venkově, Znojme, Bruntálu, Karvině a Ostravě-městě. Republikáni se na kandidátkách objevili v těchto okresech: Kolín, Tábor, Rychnov nad Kněžnou a Olomouc.

ROI ČR Jablonec nad Nisou

V Jablonci nad Nisou se aktivně pracuje na emancipaci Romů již od revoluce. V tomto severočeském městečku žije přes 3500 Romů. „Kandidovali jsme samostatně již v roce 1998, kdy se podařilo získat mandát v zastupitelstvu města. V letošních volbách kandidujeme opětovně, zaplnili jsme celý listek. Na kandidátce najdete třicet jmen. Náš program se zasazuje o zajištění výstavby sociálních bytů v Jablonci nad Nisou. V oblasti vzdělávání chceme hlavně zvýšit vzdělanostní úroveň Romů. Státními prostředky zaměstnáme dlouhodobě nezaměstnané Romy. Žádáme cílenou aktivní politiku zaměstnanosti s ohledem na příslušníky romské komunity. Důležité pro nás je omezení počtu hracích automatů ve zmíněném městě. Vybudování komunitního centra a rozšíření poradenské služby sociální prevence v lokalitě Zelené údolí – to jsou naše priority,“ řekla našemu časopisu Romano vodí těsně před volbami Anna Cínová, romská poradkyně MěÚ Jablonce nad Nisou a lídr ROI ČR. Podle Cínové Romové nechodí k volbám, jelikož nevidí okamžitý výsledek či pomoc, a tak to pro ně nemá smysl. Mají pocit, že zastupitele, senátora či poslance nepotřebují.

RDSS

Ambice této strany jsou srovnatelné s předchozí stranou. Řešení bytových problémů romských rodin, snížení romské nezaměstnanosti a ochrana Romů před rasovými útoky. Za největší problém romské komunity považují představitelé RDSS hromadné vystěhovávání Romů z bytů a ubytoven a vysokou nezaměstnanost. Řešením by podle Tancoše byla výstavba levných sociálních bytů, kterou by zajišťovali sami Romové prostřednictvím svých firem. Romská demokratická sociální strana usiluje – soudě dle programu – o integraci romské menšiny do majoritní společnosti, a to zejména v oblastech vzdělávání, zaměstnanosti, kultury, zdravotnictví, bytové a sociální problematiky. Rovné vzdělání patří k prioritám strany.

Historie politikaření...

V předlistopadovém období se o samostatné romské politice vlastně nedalo hovořit. Existovala romská inteligence, která se snažila o prosazování společensko-politických záležitostí pod rouškou kultury a společenského angažování. Známy je Svaz Cikánů-Romů, násilně rozpuštěný na počátku sedmdesátých let. Na konci let osmdesátých se podařilo s tehdejšími komunisty zavést diskusi alespoň o potřebě vydávání vlastního periodika. To sice vyšlo až po „revoluci“ v roce 1989, ale do tisku se dostalo ještě před převratem, což poznamenalo i jeho obsah. O skutečné „romské politice“ nebo pokusech o ni se dá hovořit až ve spojitosti s listopadovými změnami. Dva dny po 17. listopadu vystoupili na Letenské pláni v té době prokurátor Emil Ščuka a vedoucí romského souboru Perumos Jan Rusenko. Jménem Romů podpořili revoluční snahy a dali vzniknout první romské politické straně ROI. Koncem roku 1989 se objevil Demokratický svaz Romů (DSR) Ignáce Rázce a Michala Pula podporovaný tehdy komunisty. Začátkem roku 1991 odštěpenec od ROI Vojtěch Žiga založil Hnutí angažovaných Romů (HAR), orientované sociálně demokraticky. Taktéž začátkem roku 1991 vytvořil další z odpadlíků ROI Ladislav Rusenko Romský národní kongres, organizaci na čistě etnickém základě, která měla zastřešovat pouze romské organizace. Atomizaci romské scény měl zastavit v roce 1992 integrační projekt Romského demokratického kongresu, v němž se nakrátko kromě rozmanitých společenských a kulturních organizací sešly jak romská „pravice“ z ROI, tak „levý střed“ z HAR a prokomunistická „levice“ z DSR. Roku 1994 se objevila ještě Křesťanská a demokratická strana Romů. Duben 2004 s sebou přinesl politické seskupení s názvem Parlament Romů v čele s Milanem Ščukou. V březnu roku 2005 ohlásil Miroslav Tancoš vznik nové Romské demokratické sociální strany. V minulých parlamentních volbách kandidovala z romských stran pouze Romská občanská iniciativa. Jde o pokračování první politické strany, jejímž předsedou byl dlouhá léta Emil Ščuka. Pak do čela nastoupil Miroslav Karika. Za jeho předsednictví strana získala v posledních volbách něco přes 500 hlasů.

Chcete být policistou či policistkou?

Titul tohoto čísla Romano vodič není ani v nejmenším náhodný. Naprosto záměrně jsme poprosili tři mladé lidi, aby s námi zašli 10. září na letenskou pláň v Praze, kde probíhal Den s policií, a nechali se vyfotit s policejní čepicí na hlavě. Již v minulém čísle jsme vás totiž informovali v rubrice Ptáme se za vás o kampani ministerstva vnitra zaměřené na přijímání příslušníků menšin k Policii ČR. Dnes se chceme zaměřit na pár praktických informací, které mohou potenciálním zájemcům pomoci. Bylo by milé, kdybychom si všichni pomalu začali zvykat na to, že botičku námi zaparkovanému automobilu může klidně nasadit uniformovaný Rom nebo že nás bude legitimovat Vietnámec atd., přesně jak to minulý měsíc v odpovědích pro tento magazín formulovala Kateřina Pospíšilová z odboru bezpečnostní politiky MV.

Tak tedy alespoň stručně. . . Pro rok 2006 připravilo Ministerstvo vnitra ČR informační kampaň zaměřenou na přijímání příslušníků menšin k Policii ČR. Realizace kampaně byla ministerstvu a policii uložena vládou ČR ve Strategii pro práci Policie ČR ve vztahu k menšinám (schválena 11. ledna 2006 usnesením č. 49).

Hlavním cílem kampaně je informovat, probudit zájem a navázat kontakt s potenciálními uchazeči o práci u policie z řad menšin. Slogan, který bude kampaň charakterizovat, zní „Policie ČR je také vaše policie“. Cílovou skupinou jsou příslušníci všech národnostních a etnických menšin v ČR, kteří splňují základní podmínky pro přijetí k policii, zvláštní pozornost bude zaměřena na mladé lidi ve věku 17 až 30 let. Zájemci o práci u policie z řad menšin jsou přijímáni za zcela stejných podmínek jako kdokoliv jiný. Jednou z hlavních myšlenek celého projektu je také prezentovat policii jako moderní firmu, oprostěnou od předsudků, která je otevřená přijímání příslušníků menšin a která tento krok zároveň chápe jako obohacení své firemní kultury. Kampaň organizátoři speciálně zacílili na tři regiony: Prahu, Ústí nad Labem, Brno.

Co musí potenciální zájemci splňovat?

- Musí být občanem České republiky starším osmnácti let
- Trestní bezúhonnost
- Mít minimálně středoškolské vzdělání s maturitou
- Splňovat fyzickou, zdravotní a osobnostní způsobilost k výkonu služ-

Leták z připravované kampaně

„POLICIE ČR JE TAKÉ VAŠE POLICIE!“

MÁTE MATURITU, ČESKÉ OBČANSTVÍ A JSTE JINÉ NÁRODNOSTI?

UCHAZEČ SE ZÁJMEM O VÝKON SLUŽBY U POLICIE ČR MUSÍ SPLŇOVAT NÁSLEDUJÍCÍ PODMÍNKY:

1. Občanství České republiky 2. Věk nad 18 let 3. Bezúhonnost Uchazeč nesmí být trestán za úmyslný trestný čin nebo trestný čin z nedbalosti, jestliže jeho jednání při spáchání tohoto trestného činu je v rozporu s požadavky skladební na příslušníka. Uchazeč nesmí mít např. pověst hrůze, opice, způsobit dopravní nehodu pod vlivem alkoholu apod. 4. Státně předepsané vzdělání a maturitní zkoušku V případě splnění maturitní zkoušky v jiném státě než ČR je nutné požádat odbor lidských zdrojů krajského úřadu o uznání maturitního vysvědčení a celého středního školního studia. Je také nezbytné vykonat maturitní zkoušku z českého jazyka. 5. Fyzická, zdravotní a osobnostní způsobilost k výkonu služby Fyzická způsobilost se prokazuje číselní testů: číselným během, během na 1000 m, celomotorickým testem a cvičením kliků. Zdravotní a osobnostní způsobilost k výkonu služby posuzují odborné orgány policie. Zdravotní způsobilost je posuzována během lékařského vyšetření a osobnostní způsobilost se projevuje výsledkem psychologického. Součástí je i vyšetření zaměřené na zjištění přítomnosti omamných a psychotropních látek. 6. Bezvýhradné přijetí Státního kodexu Policie ČR Příslušník Policie ČR by se měl stát takový občan, který chce ve svém životě zastávat a činit zákon, přispívat individuálně a spravedlivě ke každému občanovi. Základními hodnotami Policie ČR je profesionalita, nestrannost, odpovědnost, ohleduplnost a bezúhonnost.	7. Doklady nezbytné pro přijímací řízení Občanský průkaz, Doklad o nejvyšším dosaženém vzdělání, Rodný list, Výpis z rejstříku trestů ne starší než 3 měsíce, Výpis ze zdravotní dokumentace, Doklad o dosavadní praxi. 8. Ochrana státního bezpečnostní přípravy Po přijetí k Policii ČR je nutné absolvovat 6 měsíců Základní odborné přípravy na Střední policejní škole MV ČR v Praze, Brně, Jihlavě nebo v Holešově. 9. Ochrana k osobnímu růstu a sebevzdělávání Vzhledem k časovým změnám podmínek namáhavé a vývoji metod policejní práce je součástí studium na Policejní akademii ve specializačních kurzech nebo v bakalářském či magisterském studiu. 10. Splnění služební přísahy „Slubu, že budu čestným, statečným a ukázněným příslušníkem Policie České republiky. Svě slyš a schopnost vynášet ve prospěch společnosti tak, abych chránil práva občanů, veřejný pořádek a bezpečnost a usiloval jsem o záchranu života. Při plnění svých služebních povinností se budu vřít řádu ústavou a zákony a v soudu s nimi mluvit a pokyny svých nadřízených. Tak přísahám.“ • V případě zájmu o práci u Policie ČR se obraťte na Středisko informací a personálního poradenství Policejního prezidia České republiky Bubenická 1, 170 00 Praha 7 (stanice metra Č Vltavská) Tel.: 266 710 715 Fax: 974 834 288 e-mail: vltavska@mvcz.cz
--	--

OBRÁZKOVÝ DOKUMENT O POLICII U POLICIE ČR

by (prokazuje se čtveřicí testů: člunkovým během, během na tisíc metrů, celomotorickým testem a cvičením kliků). Dále se počítá se zvládnutím psychologických testů a vyšetřením, zda nejste uživatelem omamných a psychotropních látek.

- Doklady nutné pro přijímací řízení: občanský průkaz, doklad o nejvyšším dosaženém vzdělání, rodný list, výpis z rejstříku trestů ne starší než tři měsíce, výpis ze zdravotní dokumentace a doklad o dosavadní praxi

Co byste ještě měli vědět?

Po přijetí k Policii ČR musí každý úspěšný zájemce absolvovat osmnáctiměsíční odbornou přípravu na Střední policejní škole v Praze, Brně, Jihlavě nebo v Holešově.

Důležité kontakty:

Středisko informací a personálního poradenství
Policejního prezidia České republiky,
Bubenická 1, Praha 7 17000, Tel: 266710715
E-mail: vltavska@mvcz.cz

Právě tam, budete-li mít další dotazy, získáte odpovědi včetně konkrétních adres ve vašich městech, krajích, na něž se můžete obrátit.

Chci se živit fotbalem

Že jablko nepadá daleko od stromu, se potvrdilo i v rodině Bendigů. Právěpodobně by nikoho nenapadlo, že kytarista a zpěvák kapely Terne Gejza Bendig hrál 1. fotbalovou ligu za již neexistující Rudou hvězdu a poté za SK Hradec Králové. Z Hradce se po revoluci odstěhoval do malé vesničky u Třeběchovic pod Orebem, kde v jeho fotbalových šlépějích pokračují i jeho dva synové Gejza a Jíra. A to stejně úspěšně.

28. září každý z nás využil k odpočinku či relaxaci. Gejza Bendig „junior“, jeho mladší bratr Jíra a táta Gejza strávili den české státnosti na hřišti. Je-li i Gejza „junior“ zatím ve svých 18 letech nasbíral nejvíce fotbalových zkušeností, trochu jsme ho večer u Bendigů vyzpovídali.

Začátky

Gejza je příkladem toho, že se nikdy nemusí být pozdě se do čehokoliv pustit. Začal s fotbalem poměrně pozdě, až v devíti letech, ale jeho nesporný talent a hlavně pevná vůle trénovat začaly brzy nést ovoce. V loňské sezoně hrál za FK Nový Bydžov 1. ligu, což je po extralize druhá nejvyšší fotbalová soutěž. Lehce se dostal do výběru nejlepších dvanácti hráčů z celého okresu. Zatím hraje za dorost, ale na některé zápasy si ho již půjčuje mužstvo dospělých. Na turnajích si ho začali všímat i manažeři a agenti jiných klubů, ale Gejza je zatím věrný svému domácímu Novému Bydžovu, kde také ještě chodí do školy. S nepořízenou od Bendigů zatím odešli zájemci z pražských Bohemians nebo Českých Budějovic. Jeho posledním velkým individuálním úspěchem byla cena nejlepšího hráče na mezinárodním turnaji 12 týmů v Přerově, ale možná bychom se o tom ani nedozvěděli, kdyby nám to neřekl jeho otec. Z Gejzy číší přirozená skromnost a pile. S úsměvem říká: „Nechci se nikam cpát. Třeba kapitánem týmu bych být nechtěl, protože nejsem výrazný typ. Kapitán musí umět zařvat a zbucovat ostatní.“ Gejza je ale pro tým nedocenitelnou zbraní. Hraje středního záložníka. Jeho úkolem je tvorba hry, rozehrává útočnickům přihrávku na góly, musí pomáhat obraně a přenášet hru dopředu, je srdcem týmu. To ví nejlépe i trenér, který ho chce v Bydžově udržet a věří, že po loňském sestupu pomůže Gejza dotáhnout Nový Bydžov zpět do 1. ligy.

Jak dosáhnout úspěchu

Pro úspěch jsou mimo talentu důležité vůle a pile. „Jde o to, trénovat vždycky o trochu více než ostatní,“ říká k tomu Gejza. Tréninky jsou v týdně každý den mimo pátku, o víkendech se hrají ligová utkání nebo přáteláky. Je to časově i fyzicky hodně náročné. Nejvíce tím trpí škola, protože se nestihám pořádně učit, ale určitě ji letos dodělám a pak bych se chtěl pokusit žít fotbalem.“ Jako každý kluk má i Gejza svoje vzory, pochopitelně ty fotbalové. Prý se od nich dá i hodně naučit. „V televizi třeba vidím nějakou fintu Ronaldinha nebo Massiho a pak se to snažím napodobit. Z českých fotbalistů mám rád Rosického.“

Korupce a rasismus na stadionech

Fotbal je u nás, po neúspěchu českého národního mužstva na mistrovství světa, proslulý zejména korupcí. Zajímalo nás, jak se s touto smutnou skutečností vyrovnat na hřišti. „Nejhorší je, že jako hráč neuděláte vůbec nic. Hrajete dobře, snažíte se, a když je zápas zkorumpovaný, tak vám nic nepomůže. Stalo se nám to v Praze, když šlo o sestup. Evidentně písal proti nám. Strašný zážitek.“ O rasismu na stadionech by mohli jistě vyprávět mnozí fotbalisté jiné barvy pleti, kteří u nás hráli a hrají. „Mně se párkrát stalo, že na mě někdo něco pokřikoval, ještě v nižších soutěžích, ale ani jsem to nevnímal. Vlastně mi to pak řekli spoluhráči, v týmu máme dobré vztahy, nikdo neřeší, že jsem Rom.“

Na závěr samozřejmě došla řeč i na otázku romství a nedalo nám to, nezeptat se, co si Gejza myslí o současném postavení Romů u nás.

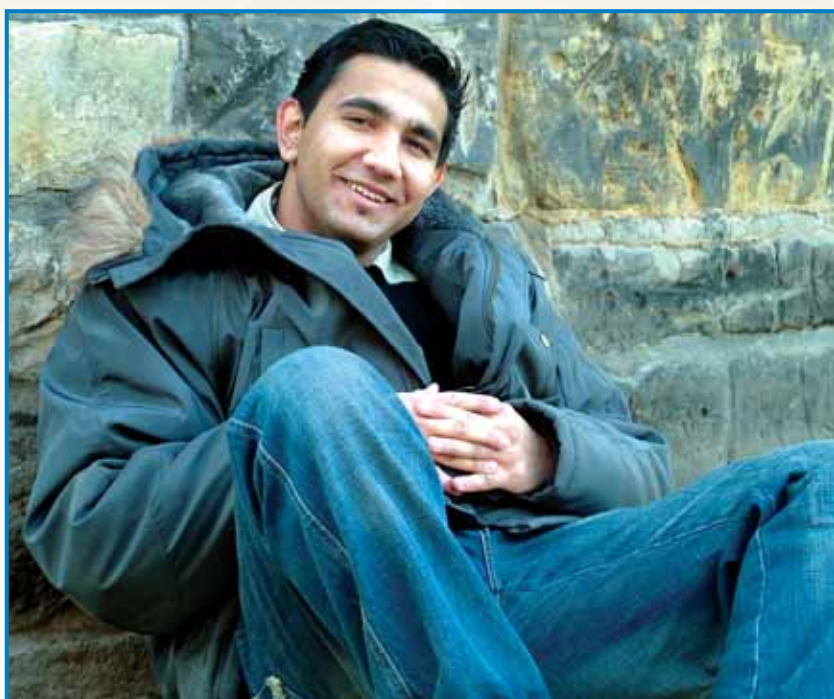
„Romsky moc nemluví, ale rozumím. Myslím si, že největším problémem nás Romů je, že často u něčeho pořádně nevyrážíme, nedotáhneme věci do konce.“ Nezbyvá proto než popřít Gejzovi i jeho mladšímu bratrovi Jírovi hodně vůle i nadále a těšit se na jejich úspěchy.

Zavést školní stejnokroj?

Decentní a jednobarevné, stejné střihy, které neodkrývají tělo víc, než by měly, a nevýrazují jeho křivky. Takové přívlastky nejspíš náležejí školním uniformám, po kterých volá stále více rodičů českých školáků. Podle internetového serveru rodina.cz je pro zavedení školních stejnokrojů přes čtyřicet procent oslovených maminek a tatínků z České republiky. Podle jejich názoru i podle názoru některých dětských psychologů a psychiatrů by se se zavedením jednotných uniforem na školách zmenšil počet šikanovaných a terorizovaných dětí. Co si o tom myslí žáci a studenti? Jsou pro zavedení uniforem také učitelé a ředitelé škol? Jak se ke stejnokrojům na školách vyjádřilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR?

Komentář Tomáše Bystrého

Není to až tak dlouho, co jsem chodil do základní školy, tudíž moc dobře vím, jak to dnes na školách chodí. Vidím, jak to vypadá i na středních školách, kde mám možnost vidět vše na vlastní oči. Dávno už totiž nejde o to, jak se kdo učí nebo kolik má holek a kluků, ale o to, jak se kdo obléká. Pakliže se ve třídě objeví jedinec v neznákovém či v aktuálně ne příliš „in“ oblečení, je kolektivem častokrát označován za „socku“. Nelze se pak divit, že u většiny těchto dětí se časem projeví nechuť do školy chodit, u některých se mohou projevit i sklony k agresii a psychické labilitě. Na toto téma jsem se několikrát bavil se svou známou dětskou psychiatry. Neznamená to však, že jsem osobně nějakým zastáncem zavedení školních uniforem. Sám jsem student a nedokážu si v této chvíli představit, jak den co den nosím do školy totéž oblečení. Žádné nové triko, žádné nové džiny... Otázka je, zda může zavedení školních uniforem vyřešit takovéto problémy třeba na základních školách, kde je problém poněkud jiný a podle mě hlubší, a zda nebudou žáci ze sociálně slabších rodin vystaveni pomluvám a posměškům vrstevníků i nadále. Děti školního věku dokážou být zákeřné a důvod k zesměšnění spolužáka si najdou vždy. Nebudou si tyto děti hledat záminku například v modernějším mobilním telefonu nebo hezčím batohu, aniž by zohledňovali oblečení svého spolužáka?

PhDr. Jaroslava Schlegelová, CSc.,
odborná asistentka
na Pedagogické fakultě

Za určitých předpokladů jsem pro zavedení těchto uniforem. Myslím si, že by se tím odstranily poměrně viditelné sociální rozdíly, které se v kolektivech objevují. V mnoha zicích zemí jsou školní uniformy naprosto běžnou záležitostí. Kdybych o zavedení uniforem měla rozhodnout, určitě bych se k tomu přiklonila, i když moc dobře vím, že by se mnozí studenti cítili ochuzeni o svá práva a individuální vkus.

Mgr. Karel Bednář,
ředitel gymnázia

Jednotné oblečení na školách má svou velkou tradici například ve Velké Británii. Tam by si studenti nedokázali představit cestu do školy bez uniformy. U nás ale takový krok, jako je zavedení školních uniforem, není potřebný, alespoň dle

mého mínění. Takže bych je v žádném případě na českých školách nezaváděl. Jedná se o velmi citlivou záležitost, i když určitě mají i své výhody.

Viktorie,
16 let, základní škola

Nechtěla bych každý den chodit v uniformě, která bývá většinou hodně nevýrazná a nezajímavá. My mladí se přece chceme oblékat podle svého vlastního vkusu. Chceme být extravaganční a nosit módní oblečení! Takže kdyby se uniformy na školách zavedly, moc bych nadšená nebyla.

Martin,
17 let, průmyslová škola

Docela by se mi to líbilo, chodit do školy v kvádrul. Myslím si, že by to byla docela dobrá reprezentace každé školy. Vždyť přece třeba ve Španělsku nebo Spojených státech to žáci a studenti normálně nosí. Proč by se to nemohlo praktikovat i u nás?

Určitě by to pomohlo hlavně chudým dětem.

Vyjádření Gabriela Daniela z tiskového odboru Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT):

„V současné době MŠMT neuvažuje o zavedení jednotných školních uniforem. Rozhodovat o takovém kroku je podle našeho mínění naprosto zbytečné, necháváme to na vůli jednotlivých škol. Nicméně je třeba dodat, že školní uniformy si jednotlivé školy po dohodě s rodiči mohou zavést, v tom jim nikdo nemůže bránit. Centrálně ale nic takového neplánujeme. Na některých školách u nás v republice už uniformy existují, i když je těchto škol výrazně menšina.“

Nejstarší evropská středoškolačka?

Co jsem na téhle svěží ženě odjakživa obdivoval, byla její neuskutečně velká energie, kterou zářila kdykoliv a kdekoli jsem ji potkal. Ať už na mezinárodním hudebním festivalu Khamoro nebo na ulici v Nuslích, kde bydlím a kde paní Olga působí na jedné ze speciálních škol jako pedagogická asistentka. Paní Fečová, která je už od roku 1966 manželkou světově známého primáše Jozefa Feča, patří k neuvěřitelně všestranným lidem. Jen málokdo by řekl, že už je prababičkou. Olga Fečová je zřejmě nejstarší ženou u nás, která pravidelně usedá do středoškolských lavic. K tomu vede dětský soubor Čavorikani Luma (Dětský svět) a po maturitě chce dále studovat na vysoké škole...

Při povídání o jejím životě sedíme na lavičce před Speciální školou Boleslavova v Nuslích. Obklopují nás stromy a kolem nás běhají dvě holčičky. Romská a česká. Trošku křičí. Jsou nejspíš ze speciální školy, protože za chvíli je paní Fečová okřikne.

A při pohledu na ně, jak vyvádějí, se paní Olga rozpovídá: „Měla jsem v podstatě velmi krásné dětství. Narodila jsem se v Humenném na Slovensku. Když se po válce otevřely hranice, odjeli jsme do Čech. To mi bylo necelých pět let. V rodině jsme měli nádherné

vztahy. Byla jsem nejstarší dcerou, a tak jsem se o své dva mladší sourozence starala především já. Rodiče byli dlouho v práci. Ale i přesto nebylo dne, abychom se večer společně nesešli, nehráli nejrůznější hry nebo si o celém dni něco společně

neřekli. Táta byl ekonom a také dobrý muzikant. Stejně tak i moje sestra-ekonomka je výborná muzikantka a o dva roky mladší bratr, který před třemi roky zemřel, patřil také k těm lepším hudebníkům. Naše rodina zkrátka dost tihne k umění.“ Paní Fečová také přiznává fakt, že kdyby její manžel Jozka Fečo nebyl umělec, zřejmě by si ho ani nemohla za manžela vzít. Podle jejích slov musí do muzikantské rodiny přijít jen a pouze muzikant. V dnešní době se podle paní Fečové v tomto ohledu absolutně nic neshoduje s tím, co u Romů platilo kdysi. „Dneska si ti mladí říct nedají, což podle mě není až tak dobře. Podívejte se, když se rodiny těch dětí scházejí už od mala, mají k sobě už v počátku úctu. A navíc se ty rodiny navzájem znají. Kdežto dneska se mládež zamilovává na různých diskotékách či v barech. Své protějšky vůbec neznají, nevědí, z jaké jsou rodiny, a tak podobně. Tomu já neříkám „pativ“, která byla, a doufám, že je, u Romů stále důležitá. Na to znám totiž takové svaté přísloví: nejdřív se musíš podívat na dvůr a pak teprve na psa, který se na něm venčí...“ Už když jsem si s paní Olgou tento rozhovor domlouval, byla zaneprázdněná. Bez diskusí, má toho na krku skutečně dost. Rodina, vedení dětského hudebně-dramatického kroužku, její působení na speciální škole, studium na střední škole a domácí příprava a k tomu i nemocný manžel. „Myslím si, že toho až tolik zase není. Chybí tomu akorát trochu více týmové práce. Tím, že mám jednu dceru v Kladně a druhou v Náchodě, tak je to pro mě někdy složitější. Ale nestěžuji si. Dalo by se toho určitě stihnout i víc. Mám určité plány, nebo spíš se jedná o takový můj sen. Chtěla bych v Praze vybudovat takové komunitní centrum pro Romy. Já bych to nazvala kulturním romským stánkem. Nemyslete si, že my Romové nemáme kde a komu co ukázat? Do České republiky jezdí nespočet cizinců a my tu naši kulturu a umění velmi těžce prezentujeme. A pokud už nějaký festival je, tak to je jen jednou za čas. Už dlouhou dobu mi připadá, jako by Romové pořád stáli na jednom místě. Žádný pokrok vpřed ani vzad. Týká se to především bydlení a vzdělání, které je tak nesmírně důležité. Jenže když nebudeš mít chleba a střechu nad hlavou, tak možnost vzdělávat se také upadá...“

Jak sama říká, vzdělání je pro ni velmi důležité. Možná v této době mnohem víc, než když byla mladší. Jako malá chtěla rodičům moc pomáhat s výchovou dvou mladších sourozenců a s domácími pracemi. Další vzdělávání pak šlo trochu stranou. „Tehdy jsem se ve vzdělání brzdila sama. Ne, že by to tak chtěli z jakýchkoliv důvodů rodiče. Mohla jsem si za to sama. Když dostali patřičné vzdělání i můj bratr a má sestra, mohla jsem ho dostat tehdy také. Tenkrát jsem v tom byla trochu jiná. Víc než studijní typ jsem byla ženou v domácnosti, a to už odmala. Proto jsem si vzdělání dopřála až teď na stará kolena!“ Paní Olga Fečová studuje pátým rokem střední sociálně-právní školu, kterou navštěvují především romští studenti. Mezi nimi je paní Fečová nejstarší. Škola ji ale velmi baví. Má před maturitou. „To víte, stará hlava toho tolik nepobere, ale snažím se. Je to někdy docela náročné. Zvlášť když se musíte učit doma a máte nemocného manžela po několika mrtvicích. Je pak těžké to vše skloubit dohromady...“

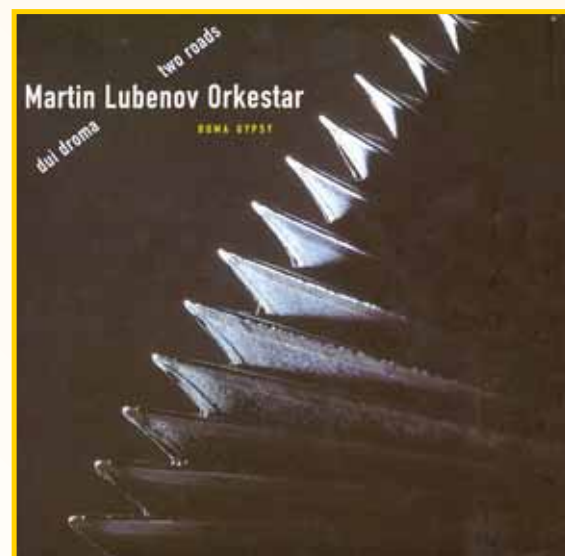

Dvě cesty Martin Lubenov Orkestar

Dnešní recenzi zaměřím na desku, která je po všech stránkách výjimečná, posuďte sami. Bulharská romská kapela Martin Lubenov Orkestar patří k tomu nejlepšímu, co jsem za posledních pět let slyšel z balkánské muziky. S jejich hudbou to je stejné jako s princeznou Koloběžkou, která byla oblečená i neoblečená, obutá i bosá atd. Martin Lubenov Orkestar totiž jsou i nejsou typickou balkánskou kapelou, hrají i nehrají romskou balkánskou muziku, jazz a „latino“ muziku. A tak jedinou jistotou je, že od chvíle, kdy vložíte do svého přehrávače toto cédéčko, uslyšíte hudbu špičkové kvality.

Svého druhu ojedinělý je i buklet Dui droma (Dvě cesty), což je titul nosiče. Je totiž padesátistránkový! Takto obsáhlý informační zdroj naleznete snad jen u CD kompilací, které jsou tvořeny hudbou více kapel různých národů. Celý obsah bukletu si můžete přečíst buď v anglické, francouzské, nebo španělské verzi. Nejdříve se dovíte něco o životě Romů v Bulharsku, o jejich perzekuci za dob komunistické vlády, o postavení romské hudby v bulharské společnosti. Poté již následuje krátký profil leadera kapely Martina Lubenova a skupiny Martin Lubenov Orkestar.

Toto hudební uskupení tvoří celkem šest muzikantů, zpěvák Neno Iliev, akordeonista Martin Lubenov, „dechař“ Živko Stoyanov, kytarista Ateshghan Yuseinov, kontrabasista Nenad Vasilič a hráč na bicí nástroje Ventislav Radev.

Nyní se podíváme na samotnou muziku. Martin Lubenov Orkestar hrají velmi přitažlivou kombinaci balkánského „Roma“ popu, jazzu, tradiční bulharské romské hudby a v neposlední řadě „latino“ hudby. Výsledkem pak je velmi

originální a nový zvuk, který vás překvapí a určitě nadchne. Autorem inteligentní a emotivní muziky včetně všech aranžmá je Martin Lubenov. Na albu se prezentuje i jako špičkový akordeonista.

Z dalších muzikantů skupiny, kteří jsou všichni výborní, bych rád zmínil zpěváka Neno Ilieva. Jeho zpěv je zkrátka fantastický, nádhernou barvu hlasu podtrhuje bezchybnou vokální technikou srovnatelnou s dnes již legendou balkánských písní Šajramem Bajramovičem.

Opravdu těžkým úkolem je vybrat pouze několik písní, na které vás mohu na tomto malém prostoru upozornit. Hned první track alba Sar o me mangav tut se třetí rovnou do černého, a terčem je vaše srdce. Tklivý zpěv Neno Ilieva krásně doplňuje klarinet. Celá skladba má

velmi úsporné, leč vysoce efektivní aranžmá, v jejím závěru si můžete vychutnat bezchybné trojhlas. Žádný tón zde není navíc, žádný nechybí. Martin Lubenov zkrátka přesně ví, jakého výsledného efektu chce dosáhnout.

Hned první takty písně Mri Romnori dávají jasně najevo, co nás čeká. Divoká balkánská jízda v tom nejlepším slova smyslu, klasické unisono dechových nástrojů společně s harmonikou a ostrou rytmikou vás nutí tančovat. Nesmím ani opomenout hezké sólo Živko Stoyanova na alt saxofon.

Další zajímavou skladbou, tentokrát instrumentální, je bezesporu Latino Tschuss. Jak už název napovídá, čeká nás na ploše celých sedmi minut hudba ve stylu „latino“ jazzu. Tento track nás dostává do zcela jiného světa než ty předcházející, muzikanti se zkrátka rozhodli na pár minut „zabloudit“ až do Latinské Ameriky. Skladba je typickou poslechovkou, žádné divočiny se v rytmicke nedočkáte. Martin Lubenov si nádherně užívá svá akordeonová sóla, v kterých mísí jazzovou klasiku s balkánskou emotivností. Prostě paráda.

O CD Dui droma bych zcela určitě svedl napsat mnohem více, bohužel svůj vymezený prostor jsem již vyčerpal. Neváhejte a tohle skvělé cédéčko si kupte, třeba v naší Internetové kavárně v Moravské ulici č. 43 v Praze 2. Za něco málo přes dvě stovky pořídíte špičkovou muziku!

Soudní samospráva romské komunity v 16. století

Václav z Olomouce: Císařská rodina (mířetynská kol. r. 1481) – Lehrs, M. Werner von Olomouc (Dresden 1899, obr. 48).

Společenské postavení romských skupin, které přicházely do střední a západní Evropy zřejmě od první čtvrtiny 15. století, bývá vykládáno tak, že zpočátku se tyto skupiny těšily ochrany ze strany světské nebo duchovní vrchnosti, o čemž se nám dochovaly doklady ve formě ochranných listů (glejtů) vystavených oficiálními autoritami. V těchto dokladech jsou také náznaky toho, že Romům

(resp. vůdcům jednotlivých skupin) byla poskytnuta autonomie při rozhodování o přestupcích uvnitř romské komunity. Někdy z toho bývá dovozováno, že se jednalo o jakousi formu vnitřní autonomie, která byla typická pro tehdejší vztahy ve většinové společnosti (ve středověku měly určitá privilegia také některé profesní skupiny nebo jednotlivci).

Při odpovědi na otázku, do jaké míry je představa o autonomii romských skupin při souzení deliktů uvnitř skupiny oprávněná, je potřeba zkoumat dva hlavní typy dokumentů. Jedním z nich jsou kronikářské záznamy, které ovšem vznikaly v mnohých případech později než popisované události a jsou tak poznamenány dobovým pohledem na romské skupiny. Dalším z pramenů mohou být již zmíněné ochranné listy (glejty) vůdcům jednotlivých romských skupin, které ve své době sloužily při cestování jako obdoba dnešních pasů.

Podle nejznámějšího glejtu, který byl vystaven císařem Zikmundem na Spišském hradě dne 18. 4. 1423, dostal vojvoda Ladislav právo soudit a trestat příslušníky své skupiny. Tímto, popř. podobnými glejty nebo jejich opisy se vykazovaly romské skupiny při svých cestách po západní Evropě prakticky po celou první polovinu 15. století.

Podle kronikářského záznamu z 30. let 15. století, jehož autorem byl Hermann Cornerus, se v roce 1417 objevily romské skupiny poprvé v severním Německu a „měli také mezi sebou vůdce, kteří se nazývali vévody nebo hrabaty, kteří je soudí a které všichni poslouchají“. Podle této poznámky lze dovozovat, že rozsuzování sporů uvnitř komunity probíhalo bez ohledu na to, zda skupina obdržela glejt od oficiálních autorit. Glejty tedy zřejmě pouze potvrzovaly existující stav.

Postupem času docházelo k dezinterpretaci těchto glejtů. Již v květnu 1422 zaznamenal neznámý kronikář v Tournai přítomnost Romů na trhu a mimo jiné napsal: „Tito Egyptané (tehdejší název pro Romy) měli krále a pány, které poslouchali a měli privilegium, že je nemohl nikdo trestat kromě nich samých.“ V polovině

Vajda: Kresba romského vajdy ze Sedmihradska

Ein Zigeuner Richter oder Wayvode

15. století neznámý kronikář v Augsburgu dokonce zaznamenal, že měli „dopisy, podle kterých mohli ukrást, co chtěli, tomu, kdo jim neposkytl almužnu“. Tyto příklady ukazují, jak se v průběhu několika let na různých místech měnila interpretace glejtů, kterými se vykazovaly jednotlivé romské skupiny.

O soudní autonomii přitom mluví především Zikmundův glejt. Pozdější glejty z druhé poloviny 15. století naopak ukazují, že vůdci romských skupin se obraceli v případech rozporů uvnitř komunity na oficiální autority pro potvrzení svého postavení proti jiným romským skupinám. První střet mezi romskými skupinami byl zaznamenán v této době na hranicích dnešního Nizozemí a Německa. Ve východní Evropě byli jmenováni do čela romských skupin vůdcové, jejichž cílem byla především „ochrana“ území před vstupem cizích Romů (především v Polsku). V západní Evropě naopak oficiální autority sloužily k posílení postavení jednotlivých romských vůdců. Například ve Skotsku v roce 1540 dostal John Faw právo na „provádění spravedlnosti nad jeho skupinou a lidem, podle zákonů Egypta“ (na základě rozšířené legendy o egyptském původu Romů) a především na právo potlačit případný nesouhlas uvnitř romské komunity s jejím postavením. Vztah většinové společnosti k Romům byl zřejmě poznamenán lhostejností. Podle záznamů z Shetlandských ostrovů z roku 1612, týkajících se soudního procesu proti Romům, kteří byli obviněni z vraždy jiného Roma, jeden ze soudců prohlásil: „Není zvykem věnovat pozornost vraždě mezi Egyptany“. Závěrem lze konstatovat, že udělením glejtu se Romům nedostalo právo soudní autonomie, ale spíše glejty jen potvrzovaly dosavadní praxi. Romům tedy nebyla soudní autonomie udělena, ale existovala bez ohledu na oficiální potvrzení. Kronikáři píší o příchodu Romů s jistým časovým odstupem (např. Cornerus, Aventinus, anonymní autoři z Augsburgu nebo Tournai) se snaží čtenáře přesvědčit o tom, že Romům bylo dáno právo soudní autonomie uvnitř i vně komunity (právo beztrestně krást). Žádné takové právo ovšem nikdy žádné romské skupině samozřejmě uděleno nebylo a náznaky soudní autonomie byly jen potvrzením určité praxe a nikoliv udělením práva ze strany panovníka.

Prameny a literatura:

Angus Fraser, *Juridical Autonomy among Fifteenth and Sixteenth Century Gypsies in The American Journal of Comparative Law*, Vol. XLV, Spring 1997, Nr. 2.

Romské dějiny v datech

Data z období 1740–1848

1747, 28. 9.

Václav Antonín Kounic-Rittberg přikázal vyhnat ze svého uherskobrodského panství všechny Romy včetně tolerovaných tam potomků Štěpána Daniela. Teprve dodatečně získali dva nejstarší Danielovi synové úřední souhlas k nerušenému pobytu (Tomáš v Kněžpoli a v Kunovicích, Antonín ve Střílkách a v Litenicích), kdežto jejich bratři (Martin, Josef a Ondřej) byli i se svými rodinami několikrát vypovězeni do Uher, odkud se opakovaně vraceli, než bylo i jim dovoleno zdržovat se v Havřicích, Praksicích a na jiných místech Hradištského kraje.

1749, 17. 11.

Dekretem císařovny Marie Terezie se nařizovalo, aby při prvním svém vstupu do dědičných zemí byli Romové odtud eliminováni, při druhém jejich vstupu měl kat všechny kromě dívek a dětí veřejně zmrskat, ocejchovat na zádech písmenem R a takto potrestané po podepsání hrdelního reversu symbolicky vyhnat a konečně při třetím vstupu měli být muži a dostatečně vzrostlí chlapci oběšeni a ženy staty popravčím mečem. O pět roků později ponechal doplňující tereziánský dekret v platnosti rozdělení protiromských sankcí, při prvním vstupu do země měli však být Romové navíc vystavováni na pranýři a zbičováni katem.

1766, 30. 7.

K brněnskému městskému soudu byl předán Rom František Růžička, který se oženil s neromskou poddanou z Bořitova a zdržoval se déle než dvě desetiletí na panství Černá Hora, kde se živil léčením dobytka a prodejem léčivých bylin.

1769, 14. 1.

Z nařízení moravského gubernia byl proveden soupis tolerovaných Romů, který evidoval v Hradištském kraji 98 osob a v kraji Brněnském 14 osob.

60. léta 18. stol.

Pražský malíř pozdního rokoka Norbert Grund zobrazil romantickou drobnomalbou Cikánský tábor.

1775, 8. 4.

Císařský reskript Marie Terezie, který zakazoval vystavovat pasy Romům, vydávajícím se za znalce koní nebo za kramáře se sklem. Pokud takové pasy vlastnili, měli být jejich držitelé zatčeni a potrestáni za potulku.

1780,

Gabriel Choiseul d'Aillecourt navrhl a dal provést úpravu původně barokní zahrady na svém zámku v Miloticích, jejíž součástí byla vedle různých letohrádkových staveb také tzv. cikánská chýše.

1782, 2. 12.

V intencích své matky a vladařské předchůdkyně vydal Josef II. císařský dekret, který se sice vztahoval na uherské Romy, měl však svůj vliv na příznivější posuzování romské otázky i v ostatních královstvích a zemích habsburské monarchie.

1783, 2. 12. a 14. 12.

Po nařízených soupisech Romů bylo k prvním z těchto dat zjištěno na panství Uherský Ostroh 16 rodin se 71 členy a na panství Uherský Brod 12 rodin se 48 členy.

1783

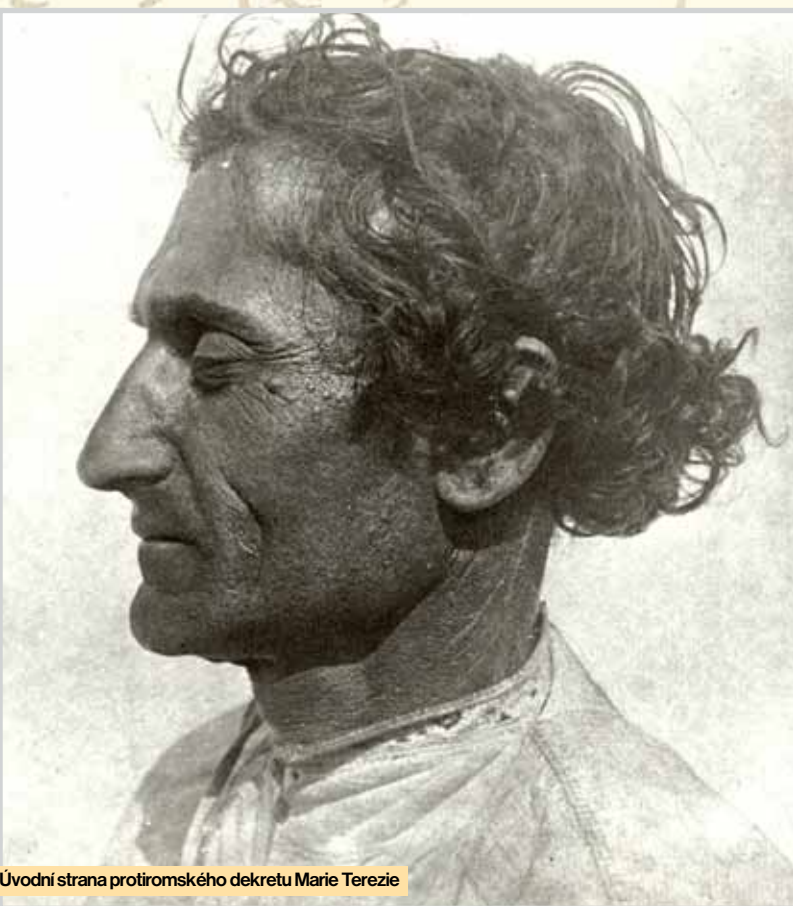
Olomoucký kanovník Jan Rudolf Říkovský z Dobručic vypracoval Vlasteneckou úvahu o moravských cikánech, v níž navrhoval sepsat v zemi veškerou romskou populaci a vyhradit ji nějakou opuštěnou krajinu k trvalému usazení: tam měla být poskytnuta příležitost mužům ke kovářské práci, ženám k vedení domácnosti a dětem k náboženské výchově a vzdělání.

1784, 18. 3.

Podle dekretu císaře Josefa II. považovali se Romové na Moravě a ve Slezsku za zemské poddané a z tohoto titulu přestali být vyhošťováni; rovněž romští migranti měli být trestáni pouze za nedovolené překročení hranic, ale pak už byli v cílových zemích tolerováni.

1785, 17. 2.

Dvorská kancelář schválila návrh ředitele komorních statků Antonína Valentýna Kaschnitze k rozmištění všech romských rodin z ostrožského panství a poloviny

Úvodní strana protiromského dekretu Marie Terezie

takových rodin z panství brodského na pozemkovém majetku zrušených klášterů. Původně se počítalo s usazením 21 rodin (se 16 muži, 18 ženami a 28 dětmi) v osmnácti moravských a dvou slezských obcích; počet těchto lokalit se však snížil o polovinu a proběhl s problematickými výsledky jen na Moravě.

1792, 6. 2.

Dvorská kancelář nařídila pokračovat v usazování tolerovaných romských rodin na státních statcích, kdežto rodiny ostatních Romů, pokud se nezdržovaly na Moravě a ve Slezsku alespoň deset roků, byly odtud bez okolků odstrkovány zpátky do Uher.

1792, 17. 2. a 15. 3.

Císařské dekrety Leopolda II. nařizovaly sepisovat tolerované Romy a na základě toho pak způsobilé romské mladíky odvádět k vojsku a romské dívky přidržovat ke službě.

1797, 6. 2.

Dekret císaře Františka I. opakovaně ohlašoval, že Romové, kteří meškali v zemi déle než deset let, měli být nadále usazováni jako domkáři nebo podruzi, a to vždy po jedné rodině na jednom panství a podle možnosti v místech, kde se nacházel nejen vrchnostenský, ale také farní úřad, případně též škola.

1798, 18. 1.

Na Moravě bylo zvláštním soupisem podchyceno 40 romských rodin, z nichž připadalo 15 na panství Uherský Brod, 10 na panství Oslavany, Šebetov a Budeč, 9 na panství Těšany, Divnice a Jesenec a 6 na panství Uherský Ostroh.

Titulní list úvahy J.R. Říkovského o Romech

V ČR vznikla knihovna zaměřená na romské obyvatelstvo

Knihovna města Ostravy otevřela začátkem října knihovnu se zaměřením na romské obyvatelstvo. Jejím cílem je vytvořit prostor pro setkávání, v němž se budou Romové cítit vítáni, aniž by byli oddělováni od majoritní populace.

V Ostravě-Vítkovicích, což je městská část s jednou z nejvyšších koncentrací romského obyvatelstva, mají návštěvníci k dispozici vedle romské a romistické literatury, romských periodik a materiálů se sociální, národnostní a menšinovou problematikou také kontakty na místní samosprávu, občanská sdružení, krizová centra a jiné, nejen ostravské organizace pracující s Romy. Samozřejmostí je zde bezplatný přístup k internetu.

Jak dále uvedla koordinátorka projektu Irena Václavíková, knihovna nabídne pestré volnočasové aktivity pro romské děti. Na nadcházející rok se připravují vzdělávací a kulturní programy o romské historii, tradici, folkloru, umění apod. pro romské matky na mateřské dovolené i pro romskou rodinu jako celek.

Slunce pro všechny

6. listopadu začíná v pražském Paláci Akropolis 12. ročník festivalu integrace Slunce. „Slunce je pro každého. Brzy po sametové revoluci proto vznikl festival, aby integroval lidi, umožnil jim setkat se a navzájem si předvést dovednosti z oblasti kultury,“ sdělila za organizátory festivalu Vlasta Rydlová.

V průběhu pěti večerů se na jednom jevišti představí vedle lidí zdravých a zdravotně postižených také příslušníci minoritních skupin či hosté ze zahraničí. Ve středu v 19.30 vystoupí romská skupina Rytmik Rošuan Ludmily Fečové s hosty z dětského souboru Čhavorikani Luma. V ostatních dnech se předvede brněnské divadlo Neslyším, se svými obrazy studenti arteterapie z Jihočeské univerzity či sdružení Slepíši se vzdělávacím a výtvarným workshopem o životě lidí se zdravotním postižením. Kompletní program naleznete na stránkách www.romea.cz.

Festival, který se koná pod záštitou Výboru dobré vůle – Nadace Olgy Havlové a senátorky Daniely Filipové, končí 12. listopadu.

Co to máš na sobě aneb výstava romských oděvů

26. října od 16.30 se prostory Muzea romské kultury v Brně promění v pomyslné přehlídkové molo. Jedinečná módní přehlídka s názvem Luminita tančí zahájí šestiměsíční výstavu romských oděvů, textilních interiérových doplňků, rukodělných výrobků, a dokonce i šatů a doplňků z indické pravlasti Romů.

Ve většině zemí je již nošení tradičních romských oděvů minulostí, částečně se dochovalo pouze v zemích východní Evropy. Dnes se čím dál více stávají muzejními exponáty či slouží coby inspirace módních trendů.

„Přestože tradiční odívání Romů mizí, některé

prvky či přístupy dodnes přetrvávají. Podobnost s minulostí se dá spatřovat v pestrosti, v oblíbenosti šperků a výraznějších doplňků. Například závěsné šperky pocházejí z indických kořenů stejně jako symbolika některých barev. Asi nejdominantnější je červená, která symbolizuje ochrannou moc a je výrazem lásky,“ vysvětlila Helena Danielová z Muzea romské kultury.

Součástí výstavy budou i tvůrčí dílny batikování, malby na hedvábí, výroby tzv. cikánských tkaníc či výroby rohoží. Pro děti a mládež budou připraveny speciální doplňkové pořady v dětské dílně muzea.

Romové a víra

Pražské Centrum sociálně zdravotních služeb Řepy se stalo na delší dobu místem, kde budete moci zhlédnout cyklus fotografií Jaroslava Balvína pod názvem Romové a víra. Několik desítek barevných snímků dokumentuje všední i slavnostní okamžiky ze života romských věřících. Fotografie návštěvníky zavedou do slovenské obce Jarovnice, ale i do Říma či Francie, kam věřící každoročně putují uctít svou jedinou svatou patronku Kaľi Sáru. Součástí výstavy byl také křest nové knihy Vlada Oláha Naše cesta za světem.

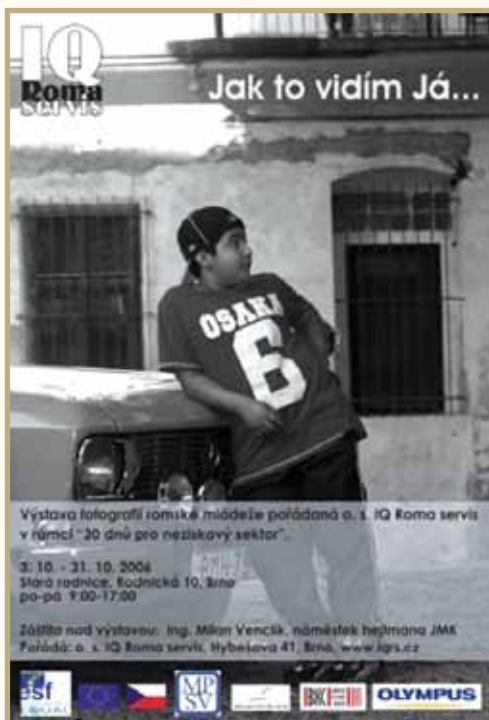
Romové dnes a jinýma očima

Až do 12. října měli návštěvníci pražské Galerie u Zlatého kohouta možnost zhlédnout výstavu portrétních fotografií s názvem Romové dnes a jinýma očima. Občanské sdružení Romea, jež je pořadatelem výstavy, chtělo prostřednictvím fotoportrétů návštěvníky seznámit se současnými romskými osobnostmi, které zmíněnou minoritu reprezentují na poli hudebním, tanečním, hereckém či intelektuálním.

„Snažíme se poukázat na fakt, že stigma romské populace zařazované automaticky mezi „horší“ část obyvatelstva, nepracující skupinu, zloděje a kriminální živý...“, je již v mnoha ohledech dávno překonáno a je třeba společnost na tento „podstatný detail“ upozornit,“ uvedla předsedkyně občanského sdružení Romea Jarmila Balážová.

Mezi portrétovanými byli např. finalistka soutěže Česká Miss Anděla Halušková, nový frontman skupiny Koa Mário Bihári, člen baletu Národního divadla Zdeněk Horváth, pardubický fotbalista Josef Balog či romský rapper Gypsy. Kromě portrétů výstava představila také měsíčník Romano vodi, který Romea již čtvrtým rokem vydává.

Jak to vidím já

Až do konce října bude na brněnské Staré radnici k vidění neobvyklá výstava fotografií, jejímiž autory jsou romské děti ve věku od 13 do 18 let. Na 72 černobílých snímcích zdokumentovaly svět svých rodin a blízkých. Je zajímavé sledovat, jak své prostředí vnímají romské děti a jak ho na rozdíl od nich zachycují neromští fotografové.

S nápadem přišlo občanské sdružení IQ Roma servis, které v rámci projektu Equal založilo fotografický kroužek. „Podařilo se vytvořit pestrou a zajímavou sérii fotoportrétů, na což měl vliv i rozdílný přístup k focení: někteří zaujali svou spontánní radostí z každého zmáčknutí spouště, jiní se dlouze zamýšleli nad kompozicí výsledné fotografie,“ uvedl lektor kroužku Stanislav Komínek z IQ Roma servis. Mezi dětskými amatéry se již nyní ukázalo několik jedinců obdařených fotografickým citem. Podle Waila Khazala z IQ Roma servis budou mít možnost dalšího rozvoje a svá díla budou moci prezentovat na dalších výstavách. V listopadu se snímky objeví v brněnském Klainově paláci a od prosince budou vystaveny v univerzitních prostorách Fakulty sociálních studií.

Minikurs romštiny

Text: Jarmila Balážová / Ilustrace: Jiří Miňovský
Překlad: Rena Horvátová

1.

Táta: Podívejte, co jsem koupil, krásný dárek.

Synek: A co je to? Jsem tak zvědavý!

O dad: Dikh so tuke cindom šukar diňipen.

O čhavoro: U soda hin? Imar našti doužarav!

2.

Synek: To je drak? Krásný! Proč drak, táto?

Táta: Naučím tě totiž draka pouštět!

O čhavoro: Koda hin šarkaňis? Šukar! Soske šarkaňis, dado?

O dad: Sikhavava tut le šarkaňis te mukhel.

3.

Táta: Musíš ho takhle držet, podívej!

Synek: Krásný, já umím pouštět draka!

O dad: Musaj les avka te kikel, dikh!

O čhavoro: Šukar, me džanav te mukel le šarkaňis!

2-3

O ačhibena

Kisitindá o Zdeněk Ryšavý

Maškar o aver hiri našti te na dikhel o hiros pal buter the buter Roma, so bešen andre romane getha. O getha hin tiš buter the buter. O eksperta duminen, hoj kavka dživel vaj dešvarochto ezera Roma.

Andro charne hiri šaj genen, so phenel o Dženo, Athinganoi the o Romodrom pal o romano sikhľuvipen andro školi(vzdělávání).

4-5

Phučas vaš tumenge

Kisitindá: E Rena Horvátová

Pre kandidatka KSČM hine the o romane kandidata: E Alena Grouzиковá kandidinel andro šerutňipen andro foros Břeclav the o Jaroslav Bugoš andro foros Plzeň. Andre kaja rubrika lendar vareso phučľam avri.

6-8

Le čhoneskeri reportaža

O Martin Grivalský: Andre Orlová hin bari rasovo bibacht

E reportaža khatar e Orlová sikhavel bari rasovo bibacht, savi andre kada foros hin. Hin odoj but skiři the pašal e Orlová, u na daran pre Romende te demavel. O Roma pen na den te marel, ta hin maškar soduj grupi bari bibacht. O amti kamle te phundravel e diskuzija maškar soduj seri, no na has olestar nič. Akana instalinena o kameri the e policija dela pre kontrola buter manušen.

9

O komentaris

O Vojtěch Lavička: 28. oktobris: te ľikerel les sar baro d'ives abo na?

O komentaris tumenge anel aver dikhiben pro baro d'ives 28. oktobris. Kamel te arakhel ajse manušen, so len nane parňi cipa, bo andre agorutne berša and'a ajse dženen the bibacht.

10-11

O komentimen ačhibena, e anketa, e internetovo diskuzija

O Marek Veselý

O autoris kala rubrikatar paťal, hoj ela phares, kim o Roma avena maškar e policija, u o manuša pre lende dikhena na sar pro Roma, aľe sar pro policisti, avka sar kada kerde avra minoritaha andre Bari Britanija. Odoj kerde pozitivno buť korkore o kale policisti – anglune, save kemas patřivales e buť paš e policija.

Pal o komentimen ačhiben avka sar sakovar džal e anketa the o avrikidipen la internetovo diskuzijatar.

12

O hiri khatar e luma

Kisitindá e Lenka Nádvorníková

O tribunalis vaš o maribnaskere džungalřipena mujal o manuša zločiny) andro Bjeľehrados po perši andre historija thoďa došaleske manušen, so has andre Kosovská osvobozenecľá armáda. O Anton Lekaj, savo andro berš 1999 ľľa pal o romano bijav le manušen, paľis len marelas, the dikhelas pre lende, sar merenas, chudľa dešthetrin berša bertena.

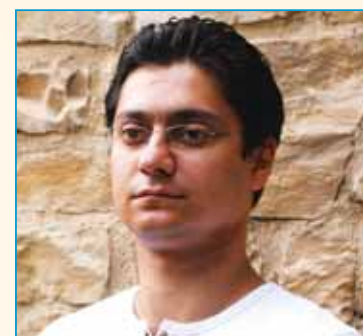
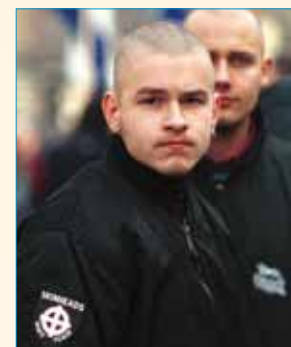
Andro New York has oka berš 1. romano festivalos Fiesta Romani, le manušenge has o festivalos but pre dzeka, ta vašoda kada berš andro New York kerena pale.

13-14

E Erika Chovancová:

O farebno svjatkos RefuFest

O farebno svjatkos RefuFest has kija amende pale andro d'ivesa 15. the 16. septembris. Prahate pro pľacos Miru has na makarsavo hudebno, khelřbnaskero the dramaticko festivalos. O programos sikhavelas, sar dživen o manuša andre aver kotora pre luma, sar phares vareko dživel, u tiš sar dživen o denašte manuša andre amari republřika. O festivalos kada berš šľavinelas, hoj has kerdo nevo centrumos vaš o migranta, denašte manuša the o manuša khatar o aver šľati lnBáze.

15

O Martin Grinvalský:

O Roma andro komunálne voľby (avrikidipen)

O autoris le Romenge phenel, hoj o voľbi hine but anglune, bo te džana te del penge-re hangí, pal'is šaj vakerena andre oda, so nevo ela kerdo odoj, kaj bešen, avka, kaj pes feder le Romenge te dživel. Džanena pal o seri le romane kandidatenca, the pal o ekstremistické the rasistické seri, savendar kámpel le manuše te arakhel.

16 - 17

Kamen tumen te avel policistas?

Kisitinda: E Jarmila Balážová

Pro berš 2006 kisitinda o Miňisterstvos vnitra ČR e informačno kampaňa, te džan te kerel buti andre Policie ČR the o manuša khatar o minoriti. Angluno andre kampaňa hin te anel o informácii, te motivinel le manušen khatar o minoriti, te sikhavel lenge e buti andre Policija ČR. Andre lekch tumenge phenaha, so kámpel te džanel, te kamena kajsi buti te kerel.

18

O Športos

O Adam Pospíšil:

Kamav te dživel le fotbalistar

Pal o gitaristar the zpjevakos khatar o Terne Čhave O Gejzas Bendik but manuša na džanen, hoj bavinelas tiš o fotbalis, dži andre 1. liga. O geny (fajta) pen na našaven, ta leskere čhave o Gejza the o Jíra pal o dad bavinen o fotbalis.

19

Amare jakhenca

O Tomáš Bystrý:

Te aven o školne uniformi?

Andro anglicke the aver filmi dikhas le školaken andro belave abo šive školne uniformi. O čhave uren o gada the o čhaja vizitka the rokľa. Duminenas varekana, soske pen o uniformi andro školi uren? Kamenas bi kajsi uniforma te uravel?

20

Džas pal o romano voďi

O Tomáš Bystrý:

Nekhphureder školačka andre maškarutři Evropa.

Manušři e Olga Fečová, imar hiři phuri daj, no phirel mekh andre škola (maškarutři) the kamel mekh te džal dural pre bari škola. Kerel buti sar pedagogicko asistentka andre špeciálno škola, paš oda mekh kerel šeraľa andro hudebno-dramaticko sub-oris. Mek kij 'oda lačhes fikerel peskera famel'ija. Kajsja manušňa kámpel te ašarel.

21

Le bašavibneskeri recenzija

O Vojtěch Lavička:

Duj droma le Martin Lubenov Orkestar

O Vojtěch Lavička pes akana mukľa andre recenzija pre na but tipicko balkansko banda o Martin Lubenov Orkestar. Sar genena, ta kamena lenger o bašaviben te šunel. Bo o autoris phenel, hoj lenger o albumos hin but interesantno. Andro bukletos šaj genen pal o romano dživipen andre Bulharsko.

22

E historija – Romane hirošne manuša

O Petr Lhotka:

O Roma the e kris (o sudi) andro 16. šel berša

Andre historicko rubrika dikhaha pre advokacija – O Petr Lhotka dikhel pal o phučiben, ko šaj thovelas le Romen anglal o sudi, či o oficialne autoriti, či lenge mukhle e advokacijno(sudno)autonomija.

23

E romaňi historija andro datumi

O Ctibor Nečas:

O datumi khatar o berša 1740-1848

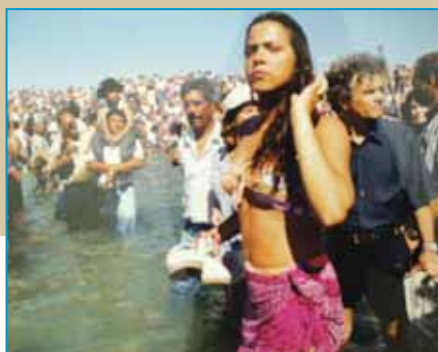
Sakočhoneskeri rubrika akana dikhel pale pre historicke ačhibena, fakti the o lila pal o Roma andro berša 1740-1848. Ala eratar andro agorutno rokokos amen hin malimen obrazis – romanticko miniaturno čitro („drobnokresba“) le Norbertistar Grundestar o Cikánský tábor.

24 - 25

O kulturne sklěňčini

Kisitinda e Radka Steklá

Ma bisteren pre kulturne akciji. Bernate tumenge šaj avel pre dzeka o modno si-khavipen, kaj sikhavena o romano uraviben jekhetanes le indicke gadenca, savo ela šov čhon pre ekspozicija andro Muzeum romské kultury. Šaj odoj dikhen the le pochtanestar kerde interierove buťa, the so aver džanen te kerel o manuša. Prahate ačhela 6. novembris imar dešu dujto berš o festivalis pal e integracija „Slunce“ (Khamoro), kaj pes sikhavena saste the hendikepovane džene, grupi andal aver themi the manuša andal o minoritne grupi.

TIRÁŽ:

Romano vodi
romská duše

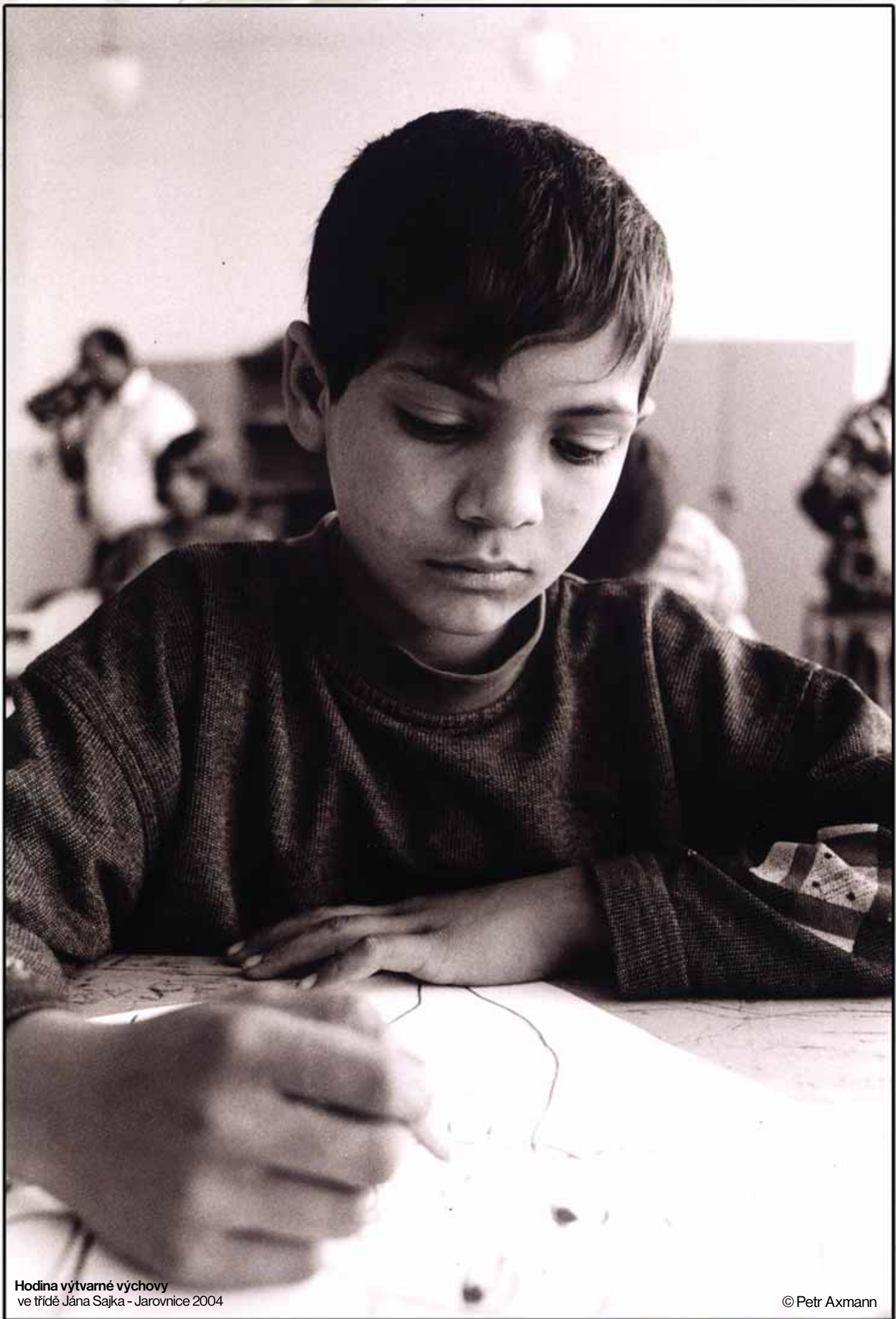
Ročník: IV
Číslo: 10/2006
Vychází: 25. 10. 2006
Cena: 20 Kč
Předplatné: 18 Kč

Vydavatel:
ROME A, o. s.
Nad Primaskou 38,
100 00,
Praha 10

Vychází za podpory
Ministerstva kultury ČR
IČO: 266 13 573

Adresa redakce:
ROME A o. s.,
Žitná 49, 110 00, Praha 1
tel./fax:
257 329 667, 257 322 987
e-mail:
romea@romea.cz
internetová adresa:
www.romea.cz

Šéfredaktor: Jarmila Balážová / Sekretariát: Rana Horvátová /
Internetové vydání: Zdeněk Ryšavý / Fotograf: Pavel Kubeš /
Grafická úprava: Jiří Miňovský Romské překlady: Eva Danišová /
Inzerce: Zdeněk Ryšavý / Předplatné: Rana Horvátová /
Redakční rada: Robert Bledý, Eva Danišová, Eva Davidová, Vladimír Červenák, Jan Rác.
Osvit a tisk: Studio WINTER, s. r. o., Rozšiřuje: Dub s. r. o.,
Periodicita magazínu: měsíčník
Registrační číslo MK ČR: E 14163

Hodina výtvarné výchovy
ve třídě Jána Sajka - Jarovnice 2004

© Petr Axmann

Julka a Rudy nevěří svým očím. Ve Vsetíně se radují. Tamním Romům totiž postavili nové byty. Z kontejnerů!

NO TEDA!!

MŇAAU..

KOLIKÉJ JULKO
CO JSEM NAŠEL,
SRANDOVNI, NEŽ?

..HMM..

NEDÁVNO JSEM
ČETLA, ŽE VE VSETÍNĚ
PRV PŮSTAVILI ROMŮM
NOVÉ DOMY

A VSADÍM SE, ŽE
NEVÍS Z ČEHO...

TO NEVÍM,
POVÍDEJ!

Z PLECHOVÝCH
KONTEJNERŮ
JAKO JE TENHLE!

A JEŠTĚ
SE TÍM CHLUBÍ

CHÁPEŠ TO?!

NO, MOŽNÁ, ŽE BY Z KONTEJNERŮ MOHLI POSTAVIT I NÁŠ PARLAMENT.
STEJNĚ TO TAM VYPADÁ LECKDY JAKO NA SMETIŠTÍ!